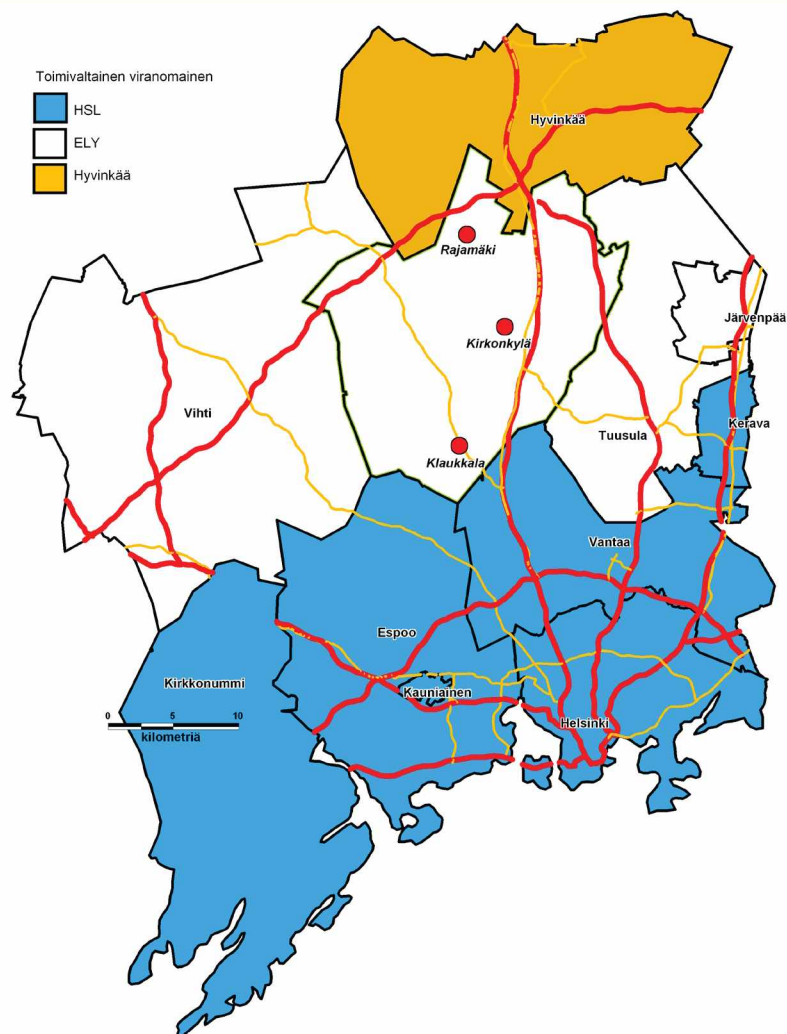

Käyttöoikeussopimuksen hyödyntäminen joukkoliikenteen hankinnassa

NURMIJÄRVEN PILOTTI

Käyttöoikeussopimuksen
hyödyntäminen joukkoliikenteen
hankinnassa

Nurmijärven pilotti

Liikennevirasto

Helsinki 2012

Kannen kuva: Joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset Nurmijärven lähiympäristössä

Verkojulkaisu pdf

ISBN 978-952-255-088-0

Liikennevirasto

PL 33

00521 HELSINKI

Puhelin 020 637 373

Esipuhe

Liikennevirasto ja Nurmijärven kunta käynnistivät huhtikuussa 2011 suunnittelutyön, jonka tavoitteena oli selvittää käyttöoikeussopimuksen soveltuvuutta kehyskuntien sisäisen sekä niistä tai niiden kautta pääkaupunkiseudulle suuntautuvan liikenteen hankintaan. Selvitystyön kohdealueena toimi Nurmijärven kunta.

Käyttöoikeussopimusmallin kohteeksi valittiin liikennekokonaisuus, joka muodostuu Nurmijärveltä alkavasta tai sinne päättyvästä liikenteestä ja jonka toinen ääripiste on nykytilanteessa Kampin terminaali. Näiden lisäksi mallikokonaisuudessa on mukana pieni määrä Rajamäen ja Hyvinkään sekä Klaukkalan ja Rinnekodin välistä liikennettä.

Työn kuluessa hankintamuodoksi valittiin ns. ranskalainen urakka, jossa käyttöoikeuskorvauksen suuruus ilmoitetaan etukäteen ja valinta tehdään pelkästään liikennöintisuunnitelmien vertailun perusteella. Ranskalaisen urakan valitseminen lähestymistavaksi toi korostuneesti esille sen kuinka hankalaa liikennöintisuunnitelmissa olevien erojen vertaileminen on. Todellisuudessa olisi hyvin todennäköistä, että jouduttaisiin esittämään tarkentavia kysymyksiä tarjoajille. Käytännössä tällöin ollaan hyvin lähellä kaksivaiheisesta hankintaa neuvottelumenettelyineen.

Työn aikana on noussut esiin yksityiskohtia, joiden osalta tarvitaan lisäselvityksiä tai jotka on otettava tapauskohtaisesti huomioon asiakirjoja muille alueille sovellettaessa. Merkittävimpiä lisäselvitystä vaativia asiakohtia ovat ELY-keskusten mahdollisuudet sitoutua nykyistä pidempään sopimuskausiin, nykytilanteessa subventoitujen lipputuotteiden toteuttaminen käyttöoikeussopimuksen yhteydessä, siirtymäajan sopimusten yksinoikeuden laajuus suhteessa käyttöoikeussopimukseen sekä kunnan/kuntien ja ELY:n keskinäistä kustannusjakoa koskevan sopimuksen laatiminen. Lisäksi kaluston osalta tulee laatia valtakunnallisesti yhteneväiset vaatimukset riippumatta liikenteiden hankintamuodosta. Tämä helpottaisi jatkossa kaluston siirtämistä kohteesta toiseen kilpailutilanteiden muuttuessa.

Työssä laaditut dokumentit muodostavat yhden esimerkkiasiakirjat, joita tulee tarvittavilta osin tarkentaa tai täydentää, kun käyttöoikeussopimuksia ja niiden kilpailuttamista valmistellaan. Nurmijärvi on toiminut esimerkkinä kaupunkiseudun kehyskunnan tai reuna-alueen liikenteestä. Raportin liitteenä olevat asiakirjat eivät ole tarkoitettu sellaisenaan käytettäväksi Nurmijärvellä tai muualla käyttöoikeussopimuksia valmisteltaessa. Liikennevirasto on tilannut vastannut selvityksen Tampereen seudulle. Molempien töiden tulokset toimivat lähtökohtana, kun käyttöoikeussopimusmallia jatkossa valmistellaan.

Suunnittelutyön ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Juha Oksanen Nurmijärven kunta
 Aarno Kononen, Nurmijärven kunta
 Pekka Rintamäki, Liikennevirasto 13.6.2011 asti
 Marja Rosenberg, Liikennevirasto 1.9.2011 alkaen
 Pietari Pentinsaari, Liikennevirasto
 Laura Langer, Uudenmaan ELY-keskus
 Hannamari Helke, LVM
 Kimmo Sinisalo, HSL
 Ari Heinilä, Linja-autoliitto

Antti Korsisaari, Nurmijärven Linja Oy
Timo Korsisaari, Nurmijärven Linja Oy
Juhani Puro, Ventoniemi Oy
Miki Koivuhuhta, Linjaliikenne Kivistö Oy
Risto Pekola, Pekolan liikenne Oy
Kyösti Ronkainen, KUUMA-kunnat

Konsulttina työssä on ollut, Ramboll Finland Oy, jossa vastuuhenkilönä on toiminut dipl.ins. Pekka Vähätörmä.

Helsingissä tammikuussa 2012

Liikennevirasto
Liikennesuunnitteluosasto

Sisällysluettelo

1	Taustaa	6
2	Suunnittelualueen tunnuslukuja	10
3	Liikenteen tarjonta nykytilanteessa	13
4	Hankintamenettely ja aikataulu	19
5	Johtopäätöksiä	21

LIITTEET

Liite A Tarjouspyyntö

Tarjouspyynnön liitteet:

- Liite 1 Käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot
- Liite 2 Kilpailukohteen kuvaus ja taustiedot
- Liite 3 Palvelutasomäärittely
- Liite 4 liikenteen tarjontaa koskevat tiedot ja niiden vertailuesimerkki
- Liite 5 Lipputuotteet ja niiden asiakashinnat
- Liite 6 Maksu- ja informaatiojärjestelmän kuvaus tai vaatimukset
- Liite 7 Käyttöoikeussopimusmalli
- Liite 8 Kalustovaatimukset

Tarjouksen sisältörunko

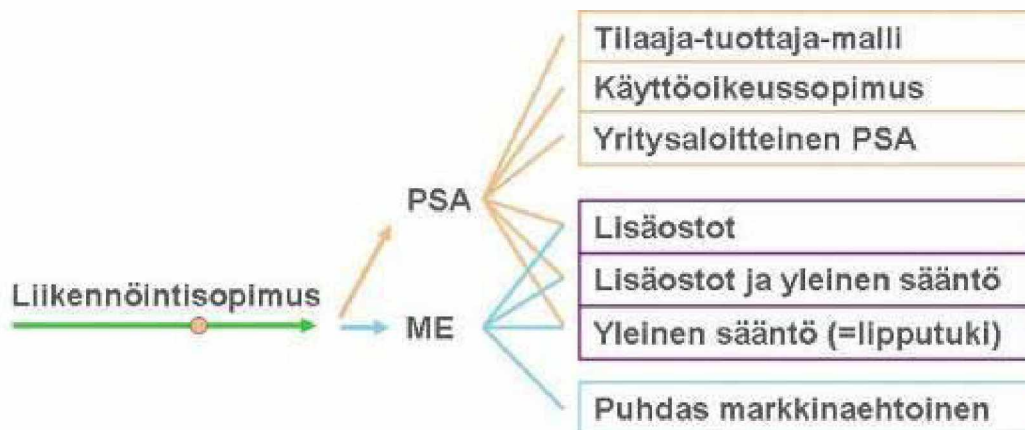
Listaus liikenteistä (talviarkipäivien osalta), jotka jäävät toimimaan yhteistyössä mallina olevan käyttöoikeussopimuksen liikenteen kanssa.

Listaus liikenteistä (talviarkipäivien osalta), jotka sisältyvät jatkossa tarjoajan suunnittelemina mallina olevaan käyttöoikeussopimukseen.

1 Taustaa

Tämän työn tavoitteena on selvittää käyttöoikeussopimuksen soveltuvuutta ELY-keskuksen toimialueella liikennöitävän joukkoliikenteen sopimusmuodoksi. Keskeisin lähtökohta millä tahansa sopimusmuodolla toteutettavalle joukkoliikenteelle on riittävän tarkka tieto alueella tavoiteltavasta joukkoliikenteen palvelutasosta. Työn aikana valmistui Uudenmaan ELYn alueella palvelutason määrittelytyö, jonka tuloksena tähän työhön oli hyödynnettävissä ajantasaiset tiedot joukkoliikenteen palvelutasotavoitteista.

Joukkoliikenteen järjestämistä ohjaava lainsäädännön uudistumisen myötä käyttöön on tullut lukuisia uusia joukkoliikenteen toteutukseen liittyviä käytäntöjä ja niihin liittyvää terminologiaa. Siirtymäajan jälkeen liikenne voidaan tuottaa joko markkinaehtoisesti tai soveltaen palvelusopimusasetusta. Palvelusopimusasetusta sovelletaan, kun toimivaltainen viranomaisena haluaa järjestää alueellaan paremmat julkisen liikenteen palvelut mitä markkinaehtoisilla reittiliikenteillä muodostuu. Palvelujen parantaminen voi liittyä palvelutarjonnan määrään, laatuun, varmuuteen, luotettavuuteen tai matkustajahintoihin. Ohessa on avattu lyhyesti tämän työn kannalta keskeisiä liikenteiden toteutusmuotoihin liittyviä termejä.

Kuvan selitykset:

- = Toimivaltainen viranomaisratkaisu PSA-mallin ja markkinaehtoisen ME-mallin välillä.
- = PSA: malli, jossa toimivaltainen viranomaismaksaa korvauksia tai myöntää yksinoikeuksia
- = Lisäostoilla ja yleisellä säännöllä täydennetään markkinaehtoista mallia PSA:n keinoin
- = ME: markkinaehtoinen malli

Kuva 1. Joukkoliikenteen järjestämismallivaihtoehdot siirtymäajan jälkeen.
(Lähde:LVM)

Siirtymäajan liikennöintisopimus

Siirtymäajan liikennöintisopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, jotka on tehty korvaamaan ennen uuden joukkoliikennelain voimaan tuloa myönnettyt linjaliikenneluvat. Siirtymäajan liikennöintisopimuksissa sovitaan liikenteenharjoittajan oikeudesta ja velvollisuudesta harjoittaa ennen lain voimaan tuloa myönnetyn linjaliikenneluvan mukaista liikennettä siirtymäaikana. Siirtymäajan liikennöintisopimus on voimassa sitä edeltäneen linjaliikenneluvan päättymiseen asti, kuitenkin enintään 2. joulukuuta 2019 asti. Liikenteen harjoittajan halutessa sopimuksen voimassaoloaika jatkuu 30. kesäkuuta 2014 asti myös siinä tapauksessa, että linjaliikennelupa olisi päättynyt ennen sitä. Molemmilla osapuolilla on mahdollisuus purkaa tietyin edellytyksin siirtymäajan sopimuksia noudattaen 18 kuukauden irtisanomisaikaa. Jos liikenteenharjoittaja ei ole halunnut tehdä siirtymäkauden liikennöintisopimusta, vanhat linjaliikenneluvat katsotaan reittiliikenneluviksi. Siirtymäajan sopimuksilla on vahva loukkaamisuoja toisin kuin reittiliikenneluvalla ajettavilla liikenteillä.

Reittiliikennelupa

Markkinaehtoisessa liikenteessä joukkoliikenteen palvelutaso muodostuu liikennöitsijöiden anomien reittiliikennelupien mukaisesti. Viranomaisen voi olla myöntämättä reittiliikennelupaa JLL §22 perusteella. Reittiliikennelupaa koskevassa hakemuksessa on liikennöitsijän ilmoitettava liikenteen reitti, ainakin tärkeimmät pysäkit, aikataulu ja liikenteen aiottu aloittamisaika sekä ajankohdat, jolloin liikenteen aikatauluja voidaan muuttaa. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava, onko hakemuksen jättämistä edeltänyt joukkoliikennelain 7 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajien välinen yhteistyö. Hakemukseen on liitettävä 48 §:ssä tarkoitettu liikennepalveluja koskeva laatulupaus tai siinä on ilmoitettava, mistä Internet-osoitteesta lupaus on saatavilla. Hakemus on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kolme kuukautta ennen aiottua liikenteen aloittamisaikaa. Reittiliikenneluvalla ajettavalle liikenteelle voidaan maksaa lipputukea vain soveltamalla yleistä sääntöä. Tällöin liikenteille määrätään hintavelvoite, eli liikennöitsijät veloitetaan perimään matkustajilta markkinahintaa alempi hinta, ja matkustajien saama hinnanalennus korvataan liikennöitsijöille.

Yleinen sääntö

Yleinen sääntö on ns. normipäätös, jollaisia voidaan antaa vain lailla, asetuksella tai valtioneuvoston päätöksellä. Yleistä sääntöä soveltamalla toimivaltaiselle viranomaiselle muodostuu mahdollisuus säädellä myös markkinaehtoisen liikenteen lipunhintoja. Yleisellä säännöllä voidaan asettaa tietyille lippulajille tai tietyn matkustajaryhmän lipulle enimmäishinta. Yleistä sääntöä sovelletaan samalla tavalla kaikkiin alueella liikennettä harjoittaviin yrityksiin. Viranomaisen asettama hintavelvoite korvataan liikenteen harjoittajille liiallista korvausta välttäen. Yleistä sääntöä ei ole vielä asetettu.

PSA-liikenne

Markkinaehtoista liikennettä täydentävästä, toimivaltaisen viranomaisen suunnittelema ja kilpailuttamasta liikenteestä käytetään yleensä nimitystä PSA-liikenne. Käytännössä näillä tarkoitetaan kuvan 1 käyttöoikeussopimuksia sekä li-

säostoja. Lisäostot voivat olla muodoltaan brutto- tai nettokustannusmallisia, kuten jäljempänä kuvatussa tilaaja-tuottajamallissa.

Yritysaloitteinen PSA

Palvelusopimusasetus ei varsinaisesti tunne yritysaloitteista PSA-liikennettä. Kyse onkin joukkoliikennelain paikallisesta sovelluksesta. Normaalisti aloitteen PSA:n soveltamisesta tekee toimivaltainen viranomainen. Yritysaloitteisessa PSA:ssa yrittäjä tekee palvelutasosuunnitelman, jonka mukaisesti se aikoo tuottaa joukkoliikenteen. Liikennöitsijä esittää toimivaltaiselle viranomaiselle suunnitelman ja mahdollisesti tarvittavan rahoituksen suuruuden. Liikennöitsijä saa liikenteestä lipputulot. Kuten käyttöoikeussopimuksessa, liikennöitsijälle maksettaisiin korvaus tietyn palvelutason ylläpitämisestä. Yritysaloitteisella PSA:lla tarkoitetaan käytännössä käyttöoikeussopimusta, koska siihen sovelletaan käyttöoikeussopimuksen suorahankinnan kynnyksarvoja.

Käyttöoikeussopimus

Käyttöoikeudella tarkoitetaan oikeutta ja velvollisuutta julkisen liikenteen hoitamiseen erikseen määritellyllä osalla julkisen liikenteen verkkoa. Liikenteenharjoittaja saa tästä korvauksena matkustuksesta kertyvät asiakastulot ja muut myyntitulot sekä lisäksi käyttöoikeussopimuksen mukaisen korvauksen. Käyttöoikeussopimuksessa sovitaan, millä hinnalla ja ehdoilla liikennöitsijä sitoutuu järjestämään joukkoliikenteen määritetyn palvelutason mukaiseksi. Liikennöitsijä suunnittelee ja hyväksyy viranomaisella palvelutason täyttävän liikenteen reitteineen ja aikatauluineen.

Käyttöoikeussopimus sisältää yleensä yksinoikeuden tai erityisoikeuden julkisen liikenneverkon tai sen osan käyttöön. Käyttöoikeussopimus eroaa kansallisen hankintalain mukaisesta ostosopimuksesta muun muassa siltä osin, että kustannus- sekä tuloriski ja suunnittelu- ja markkinointivastuu ovat muita sopimustyyppisiä enemmän liikenteenharjoittajalla. Liikenteenharjoittaja saa lipputulot joko kokonaan tai ainakin merkittävän osan. Siten liikenteenharjoittaja voi omalla suunnittelu- ja markkinointityöllä vaikuttaa liikevaihdon lisäämiseen.

Käyttöoikeussopimuksia voidaan solmia myös suorahankintana ilman tarjouskilpailua. Näin voidaan toimia jos sopimuskohteen ennakoitu vuosittainen arvo on alle 1.000.000 euroa tai palvelun laajuus on määrältään alle 300.000 kilometriä. Jos suorahankinta tehdään pienen tai keskisuuren yrityksen kanssa, enimmäismäärät ovat kaksinkertaisia. Pieneksi tai keskisuureksi yritykseksi katsotaan yritys, jolla on käytössään enintään 23 ajoneuvoa. Jos sopimus on solmittu suorahankintana, edellytetään liikennöitsijältä erilliseen kirjanpitoon perustuvaa jälkilaskentaa. Tämän tarkoituksena on seurata, ettei liikenteen tuottama voitto johda ylikompensatioon.

Yksinoikeus

Yksinoikeudella tarkoitetaan PSA:n mukaan tehtävillä sopimuksilla annettavaa oikeutta, jolla julkisen liikenteen harjoittajalle annetaan mahdollisuus harjoittaa julkista henkilöliikennettä tietyllä reitillä tai tietyssä verkossa taikka tietyllä alueella ja jolla suljetaan pois muut mahdolliset liikenteenharjoittajat.

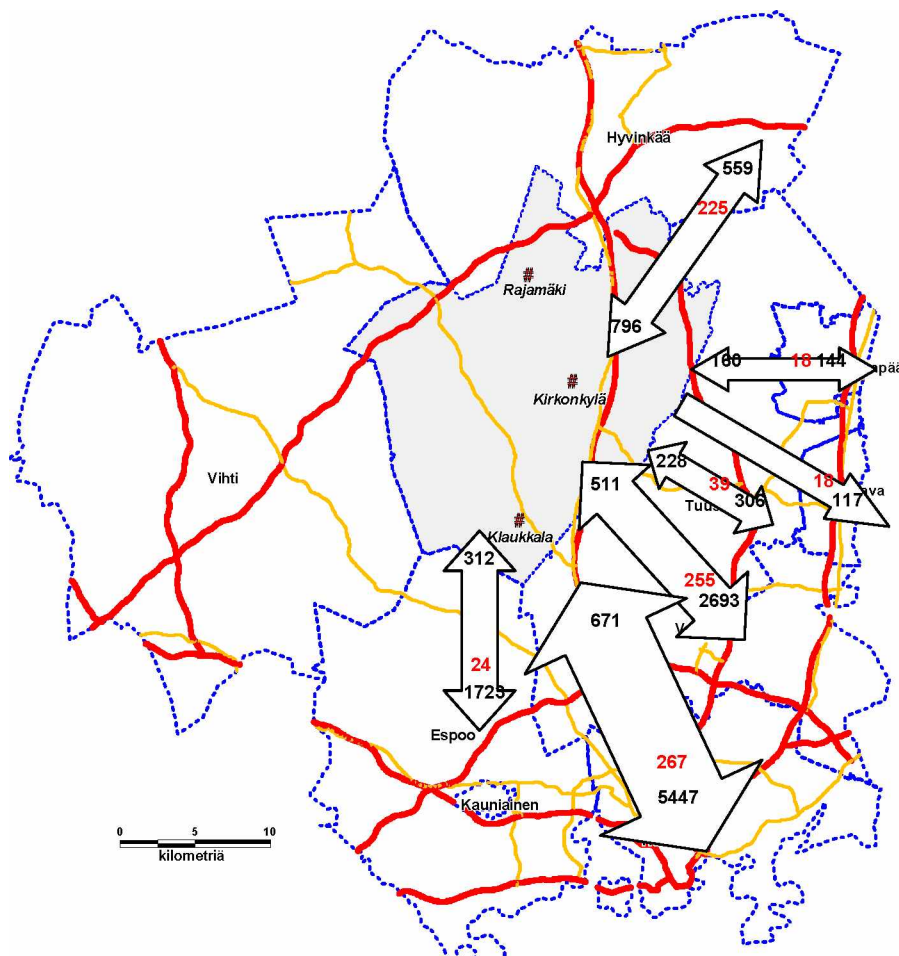
Tilaaaja-tuottajamalli

Tilaaaja-tuottajamallissa toimivaltainen viranomainen tilaa joukkoliikennepalveluiden tuotannon liikennöitsijöiltä kilpailuttamalla. Bruttokustannusmallissa lipputuloriski on viranomaisella. Nettokustannusmallissa lipputuloriski on liikennöitsijällä. Tilaaaja vastaa yleensä reittien ja aikataulujen suunnittelusta, lippujärjestelmästä, markkinoinnista ja tiedotuksesta. Liikenteen tuotannon suunnittelusta vastaa liikenteenharjoittaja.

2 Suunnittelualueen tunnuslukuja

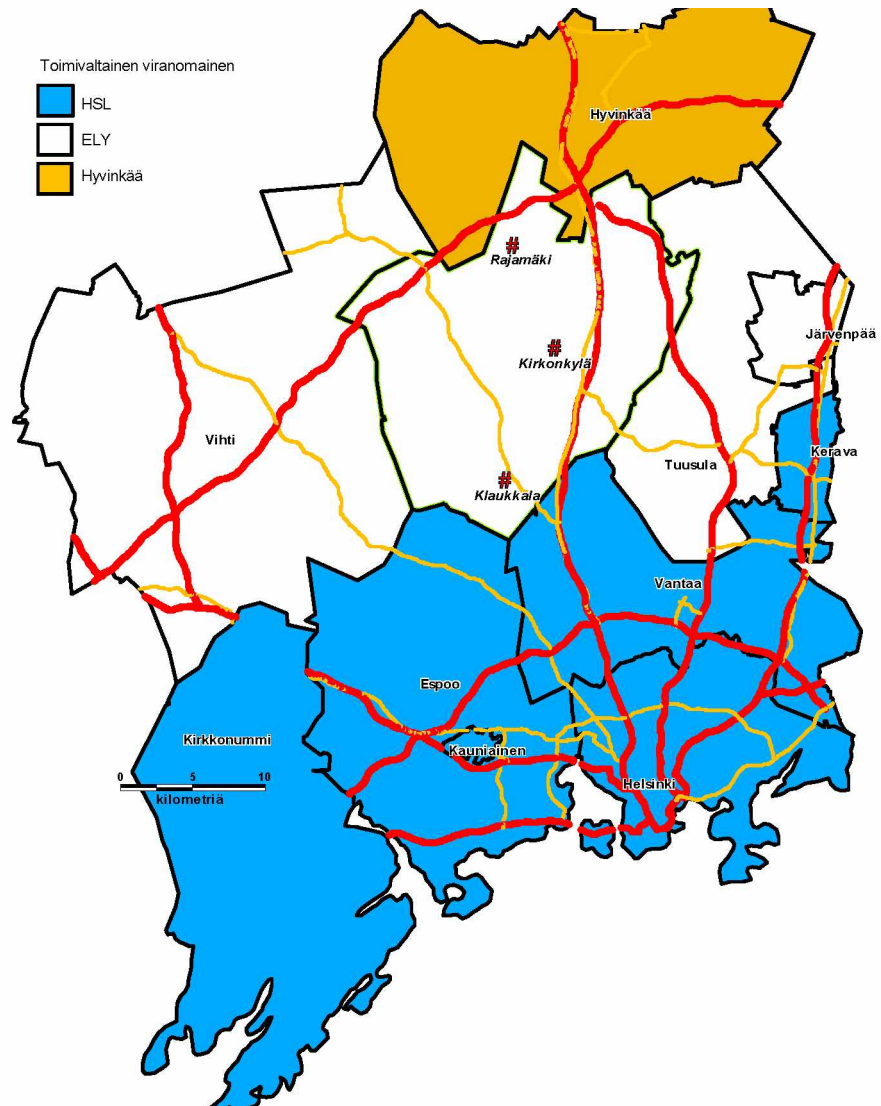
Työssä tarkasteltiin liikenteitä, jotka kulkevat Nurmijärven kunnan kautta. Nurmijärvi on hieman yli 40.000 asukkaan kunta. Asutuksesta noin $\frac{3}{4}$ asuu taajamissa. Suurimpia taajamia ovat Klaukkala, Kirkonkylä ja Rajamäki. Näistä etäisyydet Helsinkiin ovat 27, 36 ja 44 kilometriä. Oheisessa karttakuvassa on esitetty yli sadan hengen pendelöintivirrat vuodelta 2008. Ylivoimaisesti eniten Nurmijärveltä pendelöidään Helsinkiin, lähes 5.500 henkilön volyymilla. Kaikkiaan pääkaupunkiseudun kuntiin pendelöijä on lähes 10.000 henkilöä. Nurmijärvelle päin pendelöidään eniten Hyvinkäältä, 800 henkilön volyymilla. Pääkaupunkiseudun kunnista pendelöi Nurmijärvelle yhteensä noin 1.500 henkilöä.

Työmatkapedelöinnin lisäksi kuvassa on esitetty punaisella fontilla Nurmijärveltä ympäristökuntiin suuntautuvat lukioiden ja ammattikoulujen opiskelijavirrat. Tiedot perustuvat wera-tietokannan tietoihin opiskelupaikan vastaanottaneista. Esitetyt lukumäärät on kerrottu kolmella, koska tietokannan tiedot kuvaavat yhden vuoden tilannetta ja opintojaksot kestävät keskimäärin kolme vuotta. Eniten Nurmijärveltä suuntaudutaan toisen asteen oppilaitoksiin Helsinkiin, Vantaalle ja Hyvinkäälle.

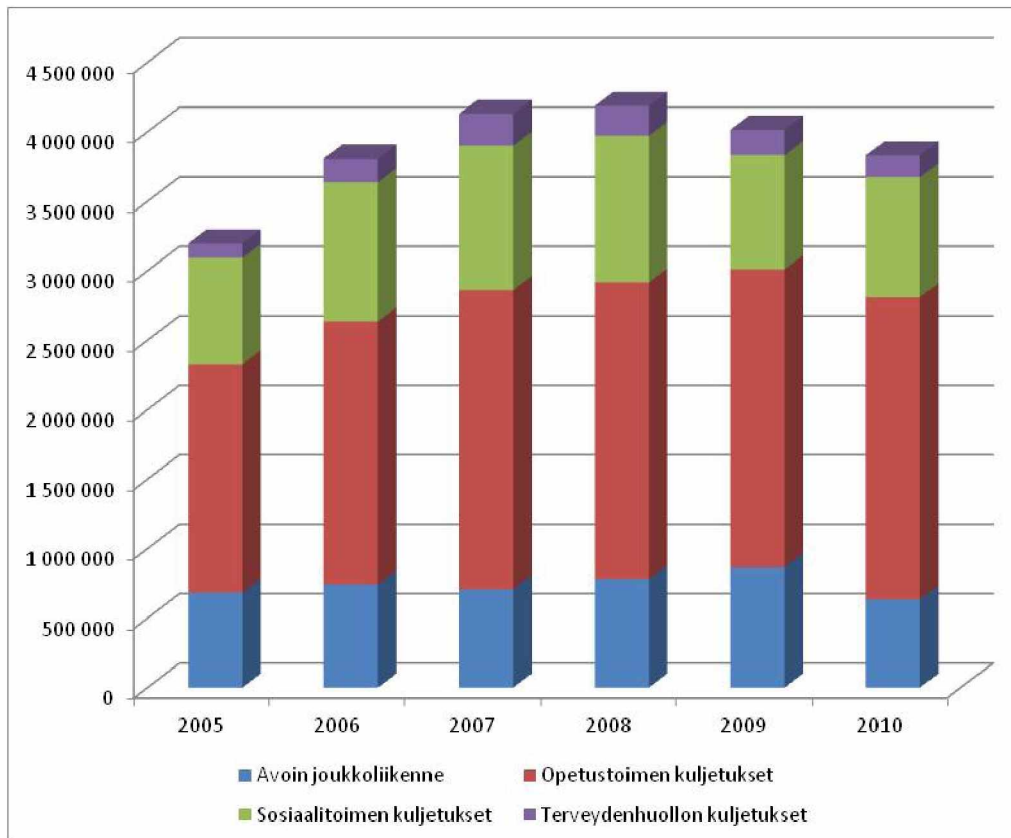
Kuva 2. Päätieverkko ja yli 100 hengen pendelöintivirrat vuodelta 2008 sekä lukioiden ja ammattikoulujen opiskelijavirrat Nurmijärveltä naapurikuntiin.

Nurmijärven alueella joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena toimii Uudenmaan ELY-keskus. Etelään päin mentäessä toimivaltaiseksi viranomaiseksi vaihtuu HSL ja pohjoiseen päin Hyvinkään kaupunki. Nurmijärven kunta on käsitellyt mahdollista HSL:ään liittymistä ja päättänyt ainakin toistaiseksi olla liittymättä siihen. Näin ollen jatkossakin Nurmijärveltä etelään päin mentäessä ylitetään toimivaltaisen viranomaisen raja.

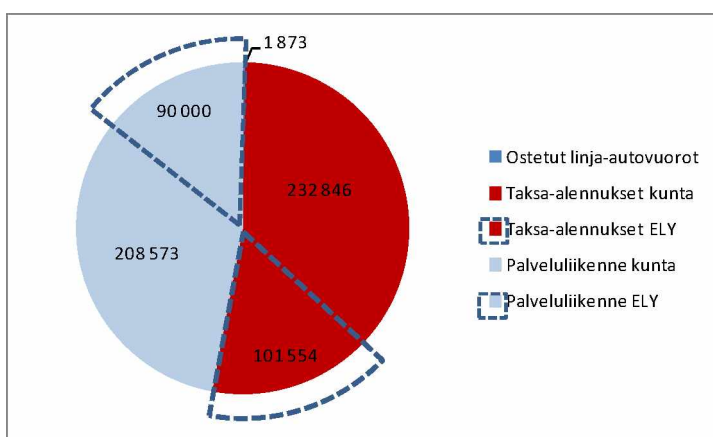
Kuva 3. Joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset Nurmijärven lähiympäristössä.

Nurmijärven kunta käyttää vuositasolla henkilökuljetuksiin noin 4 milj. euroa. Tästä noin 20 % kohdistuu kaikille avoimeen joukkoliikenteeseen. Kaikille avoimen joukkoliikenteen kustannuksia muodostuu Nurmijärvi-lipun ja muiden tuettujen lipputuotteiden subventoinnista, palveluliikenne Kivenkyydistä, sekä pienessä määrin lähinnä koululaisia palvelevien linja-autovuorojen ostoista. Toukokuussa 2011 toteutettiin Nurmijärvi-lipun uudistus, jonka myötä lippujen subventointiin kohdistuva rahoitus tulee lisääntymään.

Kuva 4. Nurmijärven kunnan henkilökuljetuksiin käyttämän rahoituksen kehittyminen vv. 2005-2010.

Nurmijärven kunta sai vuonna 2010 ELY-keskukselta valtionavustusta noin 30 % palveluliikenteen ja taksa-alennusten kustannuksiin. Avustuksia ei voitu myöntää haetun suuruisina, koska ELY-keskuksen käytettävissä olleet määrärahat eivät riittäneet enimmäiskorvaukseen, joka olisi taksa-alennusten osalta 48 % ja kehittämishankkeena toimivan palveluliikenteen osalta 50 % toteutuneista kustannuksista.

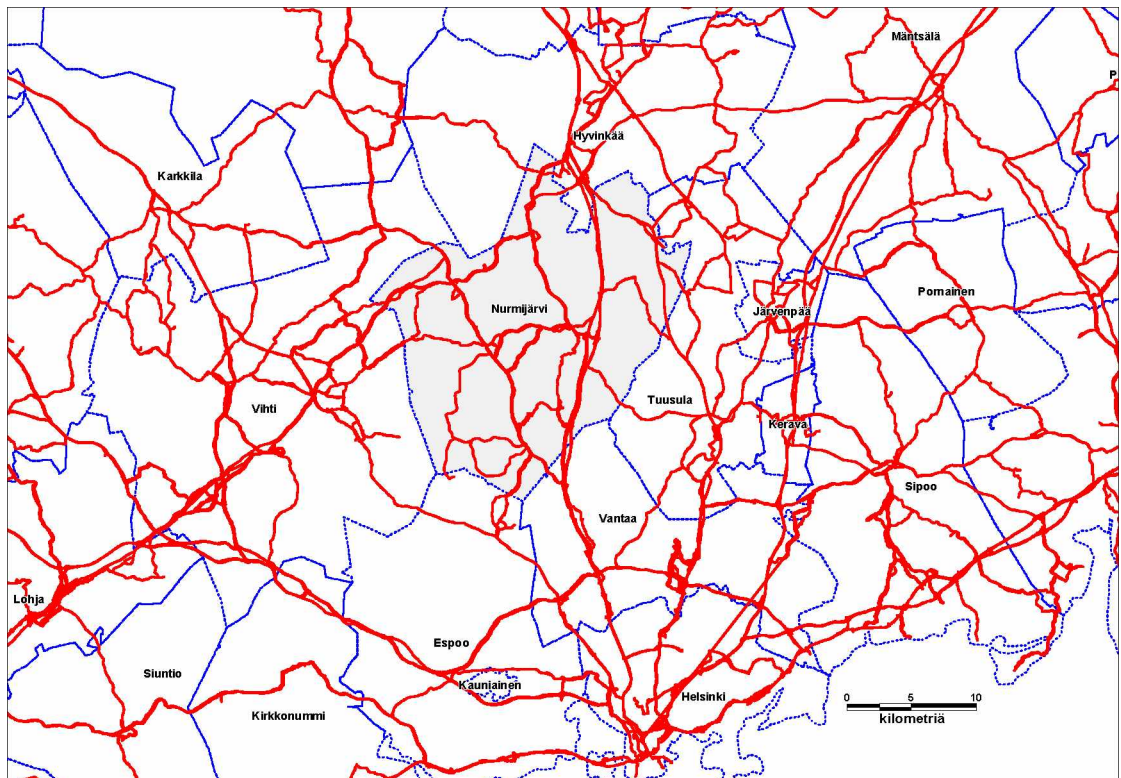

Kuva 5. Rahoituksen jakaantuminen Nurmijärven kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kesken vuonna 2010.

3 Liikenteen tarjonta nykytilanteessa

Nurmijärven ja pääkaupunkiseudun välistä tai Nurmijärven kautta kulkevaa linja-autoliikennettä hoidetaan kaikkiaan 16 siirtymäajan liikennöintisopimuksella. Ensimmäiset sopimukset päättyivät vuonna 2014 ja viimeiset vuonna 2019. Sopimuksiin sisältyy kaikkiaan 115 reittiä ja noin 400 lähtöä. Nurmijärven kautta kulkevat liikenteet ovat vain pieni osa kaikista ELY-keskuksen hallinnoimien sopimusten mukaisesta liikenteestä. Nurmijärven alueella kulkevien liikenteiden tuottamiseen osallistuvia yrityksiä ovat:

- Nurmijärven linja Oy
- Ventoniemi Oy
- Yhdysliikenne Oy (Pekolan Liikenne Oy)
- OY Pohjolan Liikenne Ab
- Soini Hellsten Oy
- Linjaliikenne Kivistö Oy
- Väinö Paunu Oy
- Länsilinjat Oy
- Linja-autoliikenne O A Aho Oy
- Liikenne Satuli Oy

Kuva 6. Uudenmaan ELY-keskuksen liikenteitä Nurmijärven lähialueella. (Lähde Vallu 16.3.2011)

Jatkossa on kuvattu lyhyesti Nurmijärven kautta kulkevien liikenteiden sopimuksista muodostuvia osakokonaisuuksia ja edestakaisten vuorojen lukumäärää talviarkipäivänä.

Nurmijärven kautta kulkevat liikenteet:

- VT 3 pitkin Helsinkiin/Helsingistä suuntautuva pikavuoroliikenne
 - Reittien toinen pää on Tampereella tai Nokiolla
 - Noin 60 vuoroa
 - Lisäksi Helsingin ja Hyvinkään välillä on VT3 pitkin meneviä vakiovuoroja
 - Nurmijärveläisten matkustajien kannalta tällä liikenteellä ei ole suurta roolia

- Mt 130 pitkin Helsinkiin/Helsingistä suuntautuva liikenne
 - Reittien toinen pää on Hyvinkäällä, Riihimäellä tai Hämeenlinnassa.
 - Noin 26 vuoroa
 - Näilläkin liikenteillä on melko vähän Nurmijärveltä nousevia matkustajia.

- Kt 45 pitkin Helsinkiin/Helsingistä suuntautuva liikenne
 - Reittien toinen pää on Hyvinkäällä, Riihimäellä tai Hämeenlinnassa.
 - Palvelevat Nurmijärveltä Nukarin aluetta
 - Osa reiteistä kiertää Jänislinnan kautta
 - Osaa reiteistä kiertää Jokelan kautta
 - Kaikkiaan noin 50 vuoroa

- Mt 132 pitkin Helsinkiin/Helsingistä suuntautuva liikenne
 - Reittien toinen pää on Forssassa, Lopella, Karkkilassa, Vihdissä tai Hämeenlinnassa.
 - Kaikkiaan runsaat 50 vuoroa
 - Palvelevat Nurmijärveltä Röykän ja Klaukkalan alueita
 - Näiden liikenteiden tulonmuodostuksen kannalta reitin eteläpää on erityäin määrävissä asemassa. Ilma näitä lipputuloja linjojen pohjoispäätä ei voitaisi tuottaa itsekannattavana.

Liikenteet, joiden lähtö- tai loppupaikka on Nurmijärvellä

- Nurmijärven kirkonkylän ja Helsingin välinen liikenne
 - Kaikkiaan noin 68 vuoroa, useita reittejä
 - Perttulantien kautta
 - Hongisojantien kautta
 - Kirkkotien kautta
 - Muutama vuoro suoraan VT3 pitkin
 - Hyrylän kautta
 - Lisäksi Rajamäen vuoroista suuri osa kulkee Kirkonkylän kautta
 - Näistä edelleen osa VT3 kautta

- Klaukkalan ja Helsingin välinen liikenne
 - Suurin osa tarjonnasta kulkee Simolan kautta
 - Muutamia vuoroja myös VT3 kautta
 - Yhteensä noin 16 vuoroa

- Lisäksi suurin osa Kirkonkylältä lähtevistä vuoroista kulkee Klaukkalan kautta
- Rajamäen ja Helsingin välinen liikenne
 - Vuoroja kaikkiaan noin 57 kpl
 - suurin osa Kirkonkylän kautta jakaantuen eri reiteille
 - VT3 kautta 21 kpl
 - mt130 kautta 10 kpl
 - Perttulantien kautta 10 kpl
 - Hyrylän kautta 8 kpl
 - Röykan kautta kiertää runsaat 30 vuoroa
- Rajamäen ja Hyvinkään välinen liikenne
 - Vuoroja kaikkiaan noin 20 kpl
 - Osa vuoroista Kiljavan sairaalaan saakka
 - Osa vuoroista Nurmijärven Kirkonkylälle saakka

Kunnan sisäiset liikenteet

- Runtasas päätaajamista Helsinkiin suuntautuva liikenne palvelee hyvin myös kunnan sisäisiä liikkumistarpeita, joten kunnan sisäistä linja-autoliikennettä on melko vähän.
 - Siirtymäajan sopimuksissa runsaat 10, lähinnä koulukuljetuksia palvelevaa vuoroa eri puolilla kuntaa
 - Kunnan hallinnoima palveluliikenne Kivenkyyti
 - Merkittävin kokonaisuus on Lepsämän aluetta palveleva Klaukkala-Rinne koti-liikenne

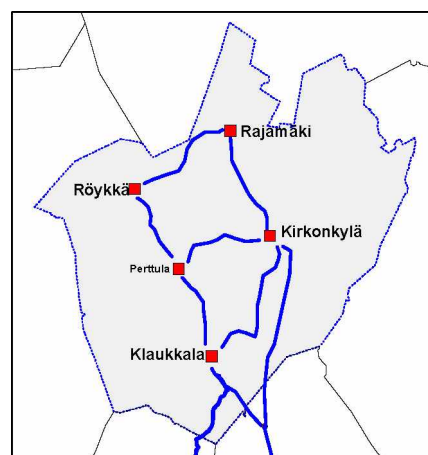
Edellä lyhyesti esitellyistä liikenteistä nykytilanteessa muodostuvia osakokonaisuuksia voidaan luokitella luonteensa perusteella esimerkiksi seuraavasti:

- A) Nurmijärven päätaajamien ja pääkaupunkiseudun välinen liikenne kokonaisuudessaan.

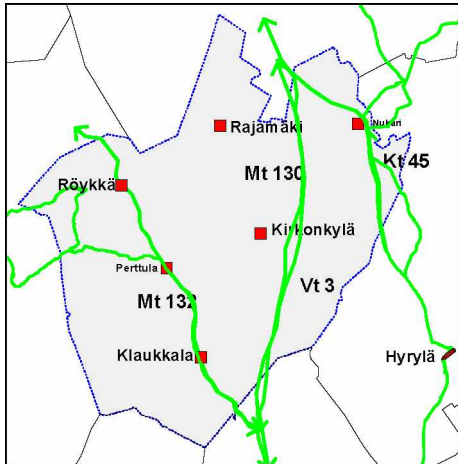
Tämän liikenteen toiminta-alueelle jäisi käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen kanssa päällekkäisille väylille seudullisia liikenteitä ainakin seuraavasti:

- Mt 130 liikenne
- Rajamäeltä Hyrylän kautta kulkevat vuorot
- Vihdin suunnan liikenne (Mt 132)
- Pieni määrä kunnan sisäisiä liikenteitä

Liikenne jakaantuu tulevaisuudessa Kamppiin saakka menevään ja Kivistön asemalle jäävään liikenteeseen.

B) Seudulliset liikenteet tiesuunnittain

Tiesuuntia ovat:

- Mt 130 liikenne
- Mt 132 liikenne
- Kt 45 liikenne
- VT 3 liikenne

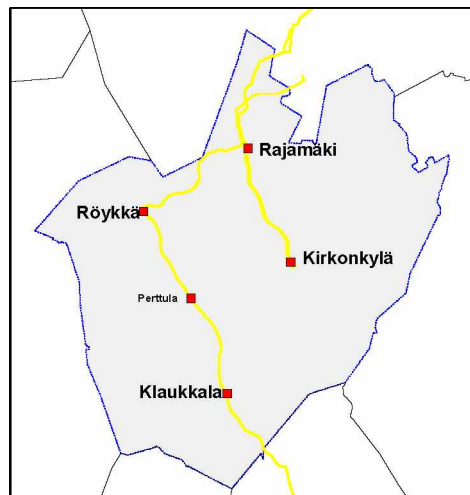
Nurmijärven näkökulmasta tarkasteltuna kukin tiesuunta muodostaa melko selkeän kokonaisuuden. Nurmijärven pohjoispuolella liikenteet kuitenkin hajaantuvat lukuisiin reittivariaatioihin, jolloin käyttöoikeussopimuksen kannalta keskeinen edellytys liikenteen muodostaman kokonaisuuden selkeydestä katoaa. Toki tietyn yhteysvälin käyttöoikeussopimukseen sisältyvien liikenteiden reitit voivat jatkua markkinaehtoisesti käyttöoikeussopimuksessa määriteltyä aluetta pidemmälle, mutta käytännön toteutuksena tämä vaikuttaisi keinotekoiselta järjestelyltä.

Seudulliset liikenteet ovat pääsääntöisesti ns. U-liikennettä. Eli nämä liikenteet täydentävät HSL:n reuna-alueiden liikennetarjontaa ja niissä käyvät maksuvälineinä HSL:n lippujärjestelmän lipputuotteet tietyin rajoituksin.

C) Nurmijärven ja Hyvinkään välinen liikenne

Vaikka vuorojen lukumäärä ei ole kovin suuri, on tälläkin liikenteellä useita erityisesti oppilaitosten ja työpaikkojen tarpeiden mukaisesti reittivariaatioita. Tästä syystä ei erityisen potentiaalinen kohde käyttöoikeussopimukselle.

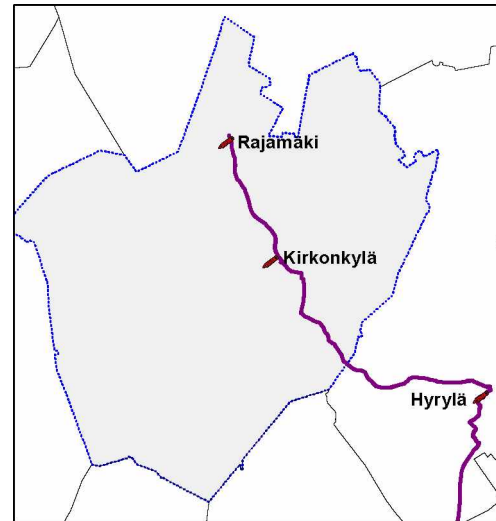
Pääosa Nurmijärven ja Hyvinkään välisestä liikenteestä on vain Rajämäen ja Hyvinkään välistä, mutta osa liikenteistä jatkaa Kirkonkylälle tai Rönkän ja Klaukkalan kautta Helsinkiin saakka.

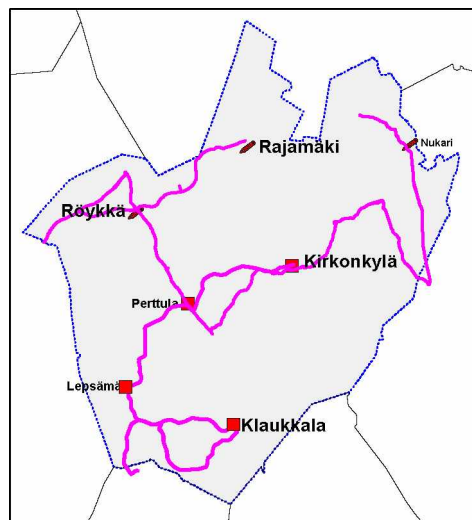
D) Hyrylän kautta kulkeva liikenne

Nurmijärvelle saakka ulottuvat vuorot edustavat pientä osaa Helsingin ja Hyrylän välisen liikenteen tarjonnasta, joten niitä on vaikea nähdä seudullisesti tarkasteltuna omana kokonaisuutena. Kyseessä on enemmänkin yksi lukuisista Helsingistä Hyrylän kautta eteenpäin menevän liikenteen reittivariaatioista.

Nurmijärveä palvelevat liikenteet jatkavat Hyrylästä Helsinkiin. Myös moni muuta reittiä Hyrylään saapuva liikenne kulkee Hyrylän ja Helsingin välisen osuuden päällekkäistä reittiä.

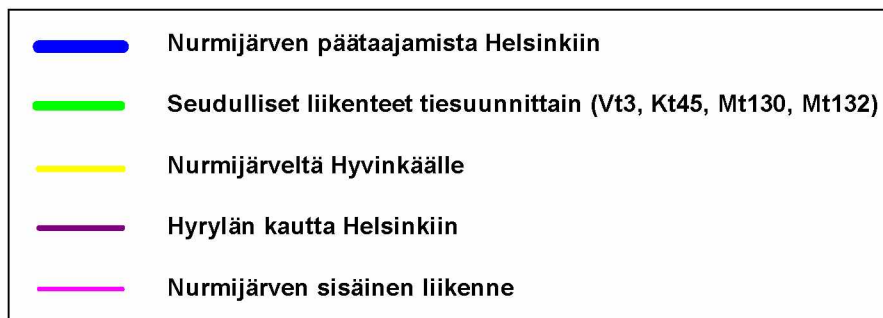
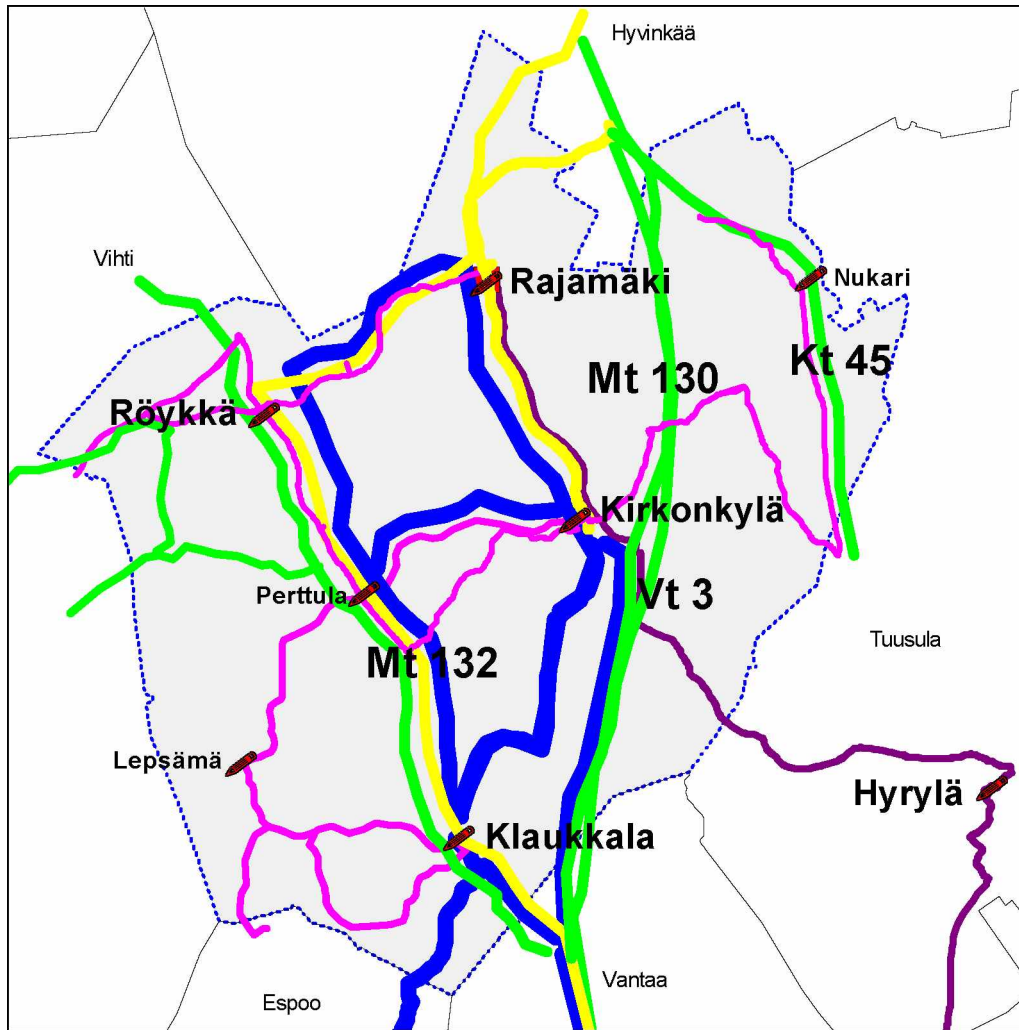

E) Nurmijärven sisäiset liikenteet

Lepsämän aluetta palveleva liikenne on rakentunut ensisijaisesti Rinnekodin työmatkojen tarpeiden pohjalta. Talvikaudella liikenne tuotetaan perinteisellä linja-autokalustolla. Keskikesän liikenne on järjestetty osana palveluliikennettä.

Muut Nurmijärven kunnan sisäiset liikenteet ovat lähinnä koulukuljetuksista syntyvien tarpeiden mukaan muotoutuneita vuoroja.

Kuva 7. Edellä kuvatut liikenteet muodostavat varsin kattavan ja monilta osin päällekkäisen verkoston Nurmijärven kunnan alueelle.

4 Hankintamenettely ja aikataulu

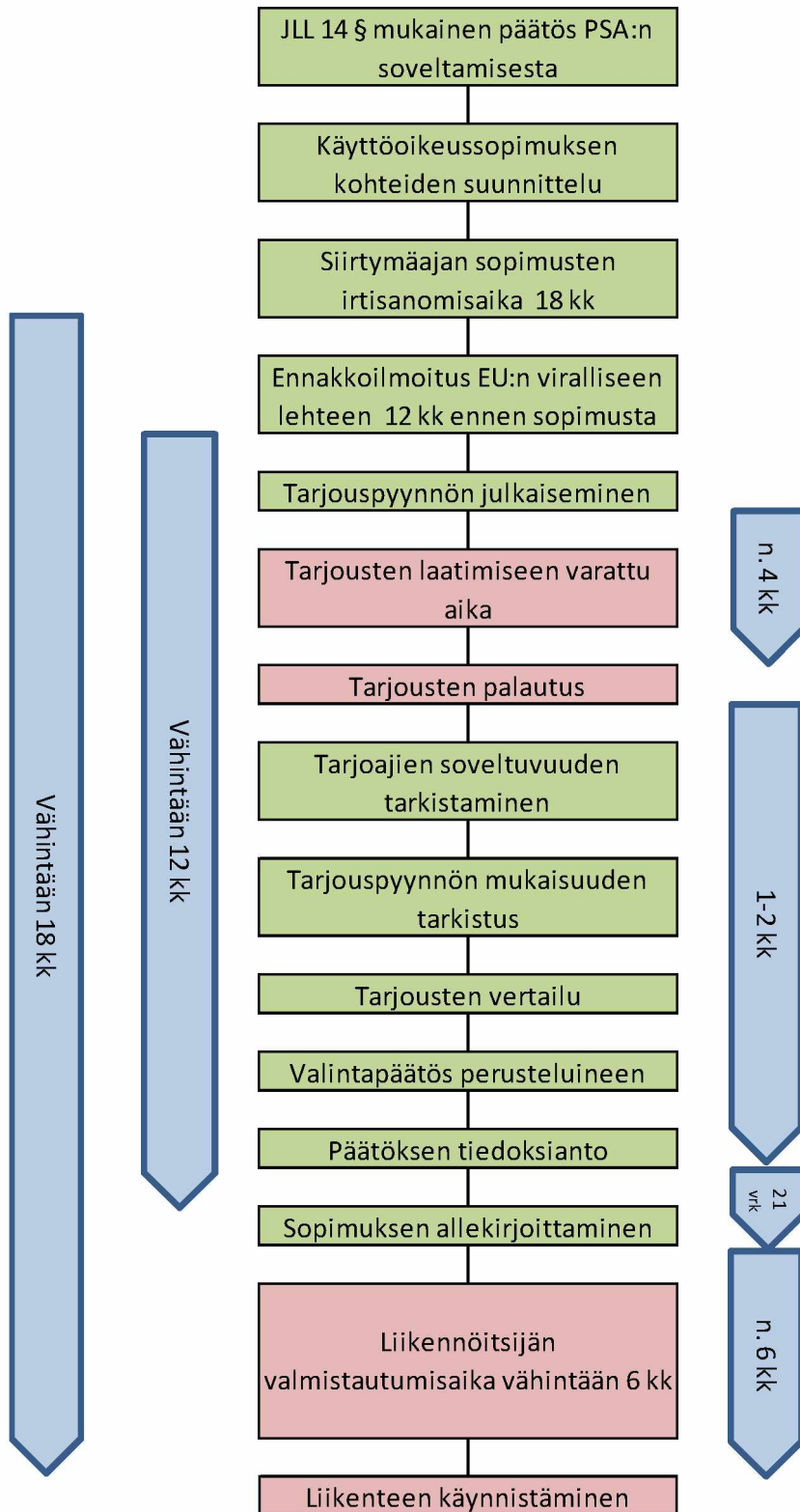
Alla olevaan taulukkoon on alustavasti luonnosteltu ajatuksia erilaisten hankintamenettelyjen soveltuvuudesta ja erityispiirteistä.

Hankintamenettely	Suorahankinta	Yksivaiheinen kilpailu	Kaksivaiheinen kilpailu	”Ranskalainen urakka”
Mihin soveltuu	<ul style="list-style-type: none"> • € tai km-rajojen alituttava. -> Ei soveltu Nurmijärven alueelle. • Selkeät kohteet, kuten paikallisliikenne. • Soveltunee hyvin tilanteeseen, jossa siirtymäajan sopimus korvataan käyttöoikeussopimuksella. 	<ul style="list-style-type: none"> • Selkeät kokonaisuudet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Monimutkaiset kohteet, joissa on paljon yhteen sovitettavia asioita ja esimerkiksi yksinoikeuteen joudutaan tekemään useita (mahdollisesti määräaika-ia) rajauksia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarjouspyynnössä ilmoitetaan mitä liikenne voi maksaa. • Vertailu tehdään pelkätään laadun perusteella
Erityisesti huomioitavaa	<ul style="list-style-type: none"> • Vaatii liikennöitsijältä jälkikas-kennan, jolla seurataan ettei koh-tuullinen voitto ylity. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erityisen selkeissä hankinnois-sa voidaan käyttää jopa pelkkää hintakilpailua. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hankintaprosessiin kuuluva aika on yksi-vaiheista pidempi. • Palvelutason kuvausta voidaan tarken-taa prosessin edetessä 	<ul style="list-style-type: none"> • Voidaan so-veltaa sekä yksi- että kak-sivaiheiseen kilpailuun.

Tarjouspyyntö ja laatukriteerit

Riippumatta valitusta hankintamuodosta, edetään hankintaprosessissa suoraan tai neuvottelukierrosten jälkeen varsinaiseen tarjouspyyntövaiheeseen. Poikkeuksellisen selkeitä hankintakohteita lukuun ottamatta valintaperuste tulee aina olemaan kokonaistaloudellinen edullisuus pelkän hintakilpailun sijaan. Tai jopa pelkkä laatukilpailu, jos käytettävissä olevan rahoituksen suuruus ilmoitetaan etukäteen, kuten tässä työssä on päädytty tekemään.

Laadun vertailussa arvioidaan sitä, kuinka hyvin liikenteenharjoittajien reitti- ja aikataulusuunnitelmat vastaavat asetettuun palvelutasomääritykseen. Riippuen siitä, kuinka tarkasti siirtymäajan sopimuksien nojalla voidaan edellyttää liikennöitsijöitä toimittamaan viranomaisen käyttöön matkustajamäärätietoja, voidaan arvioida myös sitä kuinka hyvin liikennöintisuunnitelma vastaa aiempaan kysyntään ja sen odotetavissa olevaan kehitykseen.

Kuva 8.

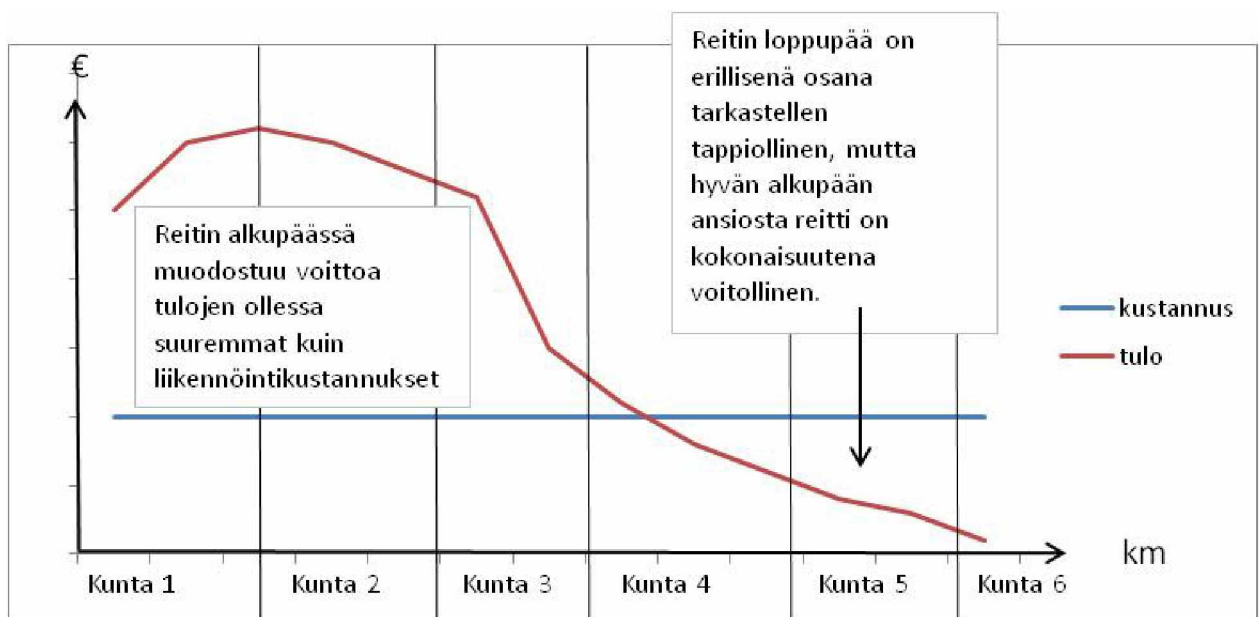
Hankinnan ohjeellinen aikataulukaavio. Mahdollinen hankintapäätöstä koskeva valitus jatkaisi hankintaprosessin toteutusaikataulua merkittävästi.

5 Johtopäätöksiä

Työn aikana esiin nousseita havaintoja, joiden osalta tarvitaan lisäselvityksiä tai jotka on otettava tapauskohtaisesti huomioon.

Sopimuskohteen muodostaminen

- Yksittäisen kunnan alueen ottaminen sopimuskohteiden muodostamista rajaavaksi tekijäksi ei vaikuta ELY-keskuksen näkökulmasta tarkasteltuna liikenteellisesti toimivalta ratkaisulta, vaikka se sopimusteknisesti sitä onkin. Sopimusalueet pitäisi muodostaa liikennekokonaisuuksien, ei kunnan rajojen tai siirtymäajan sopimusten päättymisaikojen mukaan. Uudellamaalla päätiesuunnat muodostavat toiminnallisesti selkeämmän jakoperusteen, kuin kuntarajat. Nurmijärvellä teiden mukainen jako osuu kuitenkin melko hyvin yksiin myös kunnan rajojen kanssa.
- Tiesuunnittaisten sopimuskohteiden ongelmana puolestaan on se, että samassa korridorissa voi kulkea hyvin erityyppisiä liikenteitä. Osa liikenteistä on kehittynyt palvelemaan pelkästään kehyskuntien ja pääkaupunkiseudun välistä runsasta kysyntää. Näiden lisäksi joukossa on pitkiä, usean kunnan kautta kulkevia linjoja, jotka muodostavat kauempaa pääkaupunkiseudulle suuntautuvan liikenteen palvelutason, mutta joiden tuloista merkittävä osa kertyy kehyskuntien ja pääkaupunkiseudun välisestä matkustuksesta. Oheisella periaatteellisella kuvalla pyritään havainnollistamaan näiden pitkien linjojen kustannusten ja tulojen välistä problematiikkaa ja sen herkkyyttä juuri kehyskuntien liikenteessä tehtäville muutoksille. Lisäksi kuva havainnollistaa ongelmaa, joka muodostuu kun monta kuntaa ja ELY-keskus pyrkivät sopimaan millä kustannusosuudella kukin osallistuu tietyn liikenteen kustannusten korvaamiseen.

- Toimivaltainen viranomainen vaikuttaa merkittävästi sopimuskokonaisuuden muodostamiseen. Jos HSL olisi tarkastellun kohteen toimivaltainen viranomainen, muodostuisi kokonaisuus erinäköiseksi kuin Uudenmaan ELYn näkökulmasta tarkasteltuna. PKS:n kehyskuntien osalta onkin mielenkiintoista, onko sopimuskokonaisuuksia mahdollista muodostaa toiminnallisesti järkeviksi siten, että kuntia voisi irrottaa sopimuksesta jos toimivaltainen viranomainen vaihtuu.
- Parhaiten sopimuksista voidaan muodostaa toimivaltaiselta viranomaiselta toiselle siirrettävissä olevia kokonaisuuksia, jos kaikki yhteen sopimuspakettiin sisällytettävä liikenne alkaa tai päättyy saman kunnan alueelle. Tässä työssä mallikohteeksi valittu Nurmijärven päätaajamien ja Helsingin välinen liikennekokonaisuus on tällainen kohde. Luonnollisesti tämä tarkoittaa, että alueelle jää paljon muuta, osittain päällekkäistä liikennettä, jolla on kuitenkin hieman toisenlainen rooli.
- Ensisijaisesti koululaisia palvelevat (kunnan sisäiset) liikenteet ovat haastavia järjestää, koska tarpeet muuttuvat usein. Tästä syystä ne eivät ainakaan itsenäisinä kohteina ole houkuttelevia kohteita käyttöoikeussopimuksille. Tällaisissa liikenteissä subvention osuus on suuri, jolloin liikennöitsijöillä ei ole käyttöoikeussopimukseen olennaisesti kuuluvaa yritysrisiä. Myös liikennöitsijän mahdollisuudet vaikuttaa tuloihin ovat pienet.
- Hyvä käyttöoikeussopimuksen kohde sisältää alueensa pääasiallisen liiketaloudellisesti kiinnostavan liikennetarjonnan, jota liikennöitsijä voi kehittää ja vaikuttaa siten liikenteen talouteen. Näin voidaan aidosti saavuttaa hyötyä liikennöitsijän suunnitteluosaamisesta. Mitä suurempi painoarvo kokonaisuudessa on koulukuljetusten kaltaisilla haastavilla liikenteillä, sitä vähemmän kiinnostava hankintakohde on.

Sopimuskauden pituus ja aloitusajankohta

- ELY-keskuksen sitoutuminen pitkään sopimuskauteen on valtionhallinnon rahoituksen lyhytjänteisyyden vuoksi haasteellista. Toisaalta lyhyt sopimuskausi nostaa tarpeettomasti hintatasoa. Tämä hankaloittaa ELYn ja kunnan välisen yhteistoimintasopimuksen laatimista, jossa sovitaan näiden osapuolien välisestä kustannusten jaosta sopimuskauden aikana. Erityisen haastavaksi kustannusjaosta sopiminen muodostuisi kohteissa, joissa liikenne tuottaa palvelua useiden ELY-keskuksen toimivalta-alueeseen kuuluvan kunnan alueelle.
- Pidempien, Nurmijärven läpi kulkevien liikenteiden sopimuskausien päättämisaikajankohdilla ei ole merkitystä siihen, milloin käyttöoikeussopimuksen mukainen liikennöinti voidaan aloittaa. Perusteluna tälle on se, että näitä pidempiä liikenteitä tarvitaan jatkossakin, eikä niitä ole mielekäästä katkaista Nurmijärven kunnan rajalle, koska niiden roolina on tuottaa suoria yhteyksiä maakuntien ja Helsingin välille. Toisin sanoen maakunnista tulevat liikenteet tulevat pääsääntöisesti säilymään aukkoina käyttöoikeussopimuksen yksinoikeudessa koko sopimuskauden ajan.
- Työssä tarkasteltuun esimerkkikohteeseen sisältyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, jotka liittyvät matkustajapotentialin kehittymiseen (Kehäradan

tuomat uudet yhteydet ja joukkoliikenteen järjestelmätason muutos, Marja-Vantaan uudet asukkaat ja työpaikat ja niiden toteutusajankohdan epävarmuus, U-liikenteen rooli, liityntäpysäköintipaikat jne.) Tämä tekee kohteesta erittäin haastavan tarjottavan liikennöitsijöille. Lisäksi muuttuvassa toimintaympäristössä ei voida erottaa, mikä asia johtuu mistäkin muutoksesta. Tällöin on vaarana, että käyttöoikeussopimuksen soveltavuudesta valittuun kohteeseen ei voida muodostaa luotettavia johtopäätöksiä muualla hyödynnettäviksi. Tästä syystä käyttöoikeussopimukseen sisältyy riskejä erityisesti muutosmekanismin osalta. Niitä voidaan vähentää sopimusaikaa lyhentämällä ja kohdealueen rajauksella.

U-liikenneyhteistyö

- HSL:n kannalta tärkeän U-liikenneyhteistyön jatko ja toteutusmalli riippuu seutulippukorvausten ja yleisen säännön soveltamisen tulevista kansallisista linjauksista, ja sillä on oleellinen vaikutus Nurmijärven suunnan liikenteen taloudellisiin toimintaedellytyksiin.
- Jos U-liikenteen taloudellinen merkitys näyttäisi kasvavan suureksi suhteessa koko sopimuksen liikevaihtoon, olisi tarkoituksenmukaista, että sekä ELY-keskus että HSL ovat sopimusosapuolia.

Keskeneräiset asiat

- Liikenne- ja viestintäministeriön asettaman, linja-autoliikenteen toimintamalleja pohtivan työryhmän työ on vielä kesken. Työryhmä voi tehdä suosituksia tai esittää säädösmuutoksia toimeksiantonsa mukaisista kysymyksistä, mikä voi muuttaa myös käyttöoikeussopimusten muodostamisen perusteita. Toisaalta tämä työ toimii osaltaan lähtöaineistona kyseiselle työryhmälle.
- Edellä mainitun työryhmän on otettava huomioon hallitusohjelman linjaus valtakunnallisen joukkoliikenteen lippujärjestelmän käyttöönottamisesta sekä aikataulu- ja reittipalvelun toteuttamisesta. Näiden asioiden keskeneräisyydestä johtuen niitä kuvaava liitedokumentti jätettiin avoimeksi. Erityisenä ongelmana on valtakunnallisen Matka.fi-palvelun tietojen puutteellisuus.
- Tähän asiakirjaesimerkkiin ei sisälly kunnan/kuntien ja ELY-keskuksen välinen sopimus, jossa määritellään osapuolten välinen kustannusjako. Tällainen sopimus tulee laatia käyttöoikeussopimuksen rinnalle. Sopimuksessa tulee määritellä kustannusjako myös mahdollisten pitkien, useiden kuntien alueella kulkevien linjojen osalta.
- Aikaisemmissa sopimusmalleissa on kuvattu sanktio, jonka mukaisesti *”Liikenteenharjoittaja voidaan sulkea määräajaksi, enintään kahdeksi (2) vuodeksi, liikenteen järjestämisestä koskevien hankintamenettelyjen ulkopuolelle, jos sopimuksen purkautuminen on johtunut liikennöitsijästä johtuvasta syystä tai liikenteenharjoittaja on irtisanonut sopimuksen ilman eri perustelua.”* Tämän työn yhteydessä nousi esiin tarve saada valtakunnallinen ohjeistus kyseisen sangen vahvan sanktion soveltamisesta.

Hankinnan riskit

- Ranskalaisen urakan valitseminen hankintamuodoksi sisältää riskejä, koska oikean hintatason löytäminen on ranskalaisessa urakassa haastavaa. Jos ELY ja kunnat eivät pysty lisäämään nykyistä rahoitusosuuttaan, on ranskalaisen urakan riskinä nykyisen palvelutason heikkeneminen. Etuna tilaajan kannalta on, että tuleva kustannustaso on tiedossa. Toisaalta ranskalaisen urakan valitseminen lähestymistavaksi toi korostuneesti esille sen kuinka hankalaa liikennöintisuunnitelmissa olevien erojen vertaileminen on. Todellisuudessa olisi hyvin todennäköistä, että tarjouskilpailussa saatavissa liikennöintisuunnitelmissa olisi tulkinnanvaraisuuksia, joiden vuoksi jouduttaisiin esittämään tarkentavia kysymyksiä tarjoajille. Tästä syystä tarjousten vertailuvaiheeseen kannattaisi lisätä kuulemiskierros. Käytännössä tällöin ollaan hyvin lähellä kaksivaiheisesta hankintaa neuvottelumenettelyineen.
- Tarjouspyynnön liitteeksi tulevat lähtötiedot esimerkiksi matkustajamääristä lipputyypeittäin ovat historiatietoa, joten niiden toteutumista sellaisenaan muuttuvassa liikenteessä ei voida taata. Toisaalta kilpailukykyisen tarjouksen laatijan tulisi kuitenkin voida luottaa annettuihin tietoihin. Asia on vaikea erityisesti pääkaupunkiseudun kehyskunnissa, koska toimintaympäristö kehityy jatkuvasti, jolloin muutosten aiheuttajaa on mahdoton yksiselitteisesti tunnistaa. Todistettavasti virheellisten lähtötietojen vaikutus on kompensoitava yrityksille tai sopimus on voitava irtisanoa niiden perusteella.
- Tämä lähtötietojen tarkkuuden ja luotettavuuden problematiikka on johtanut sopimusasiakirjoissa viljeltäviin, ”olennaisesti virheellinen”, ”tavanomaisesta poikkeava muutos”, jne. epätäsmällisiin ilmaisuihin, joita olisi syytä tarkentaa ja välttää varsinaisia asiakirjoja laadittaessa. Näitä esiintyy erityisesti irtisanomispöytäkirjoissa. Toisaalta käyttöoikeussopimusten perusajatuksen mukaan merkittävä osa riskistä sisältyy yrittäjälle. Riskin vakavuus on sitä suurempi, mitä pienemmästä yrityksestä on kyse. Toisaalta epätäsmällistenkin irtisanomispöytäkirjojen koetaan alentavan liikennöitsijän riskiä ja helpottavan tarjouskilpailuun osallistumista.
- Liikennöintisuunnitelmien vertailumenetelmän painoarvot eivät ole sovellettavissa suoraan sellaisenaan erilaisilla alueilla, vaan niiden vaikutusta pitää testata tapauskohtaisesti. Kyseessä on siis vain periaatteellinen malli tarjonnaltaan erilaisten liiketeiden keskinäiseen vertailuun.

Maksujärjestelmä

- Mallikohteen matkustuksesta merkittävä osa tapahtuu nykytilanteessa subventoidulla Nurmijärvi-lipulla. Matkustajien kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että sama lipputuote käy jatkossakin kaikissa Nurmijärven ja pääkaupunkiseudun välisissä linja-autovuoroissa, riippumatta niiden sopimusmuodosta. Jos liikennöitsijät saavat nykytilanteessa voimakkaasti subventoiduilla lipputuotteilla tehdyistä matkoista jatkossa vain asiakkaan maksaman tulon (xx €/kk) joka ei ole sidoksissa nousujen lukumäärään, se ei ole kannustava. Työn aikana kehitettiin käyttöoikeuskorvauksen tarkistamisen osaksi mekanismi, jossa käyttöoikeuskorvausta korotettaisiin subventoiduilla lipputuotteilla maksettujen nousujen lukumäärän lisääntyessä. Kyseinen, liikennöitsijän näkökulmasta kannustava toimintamalli kuitenkin hylättiin, koska sen katsottiin

johtavan käyttöoikeussopimuksen liikenteen ja siirtymäajan sopimusten liikenteet eriarvoiseen asemaan samasta lipusta maksettavan korvauksen ollessa erilainen.

- Ratkaisuksi edellä kuvattuun ongelmaan muodostettiin rajausta, jonka mukaisesti vain liikennöintivelvoitteen korvaaminen sisältyy käyttöoikeussopimukseen. Toisin sanoen lippusubventiot eivät sisälly käyttöoikeussopimukseen, vaan ne katsotaan asiakastuloksi. Kunkin lipputuotteen osalta lipputuotteen hinnan määrääjä maksaa nousukohtaisen korvauksen liikennöitsijälle tai hänen valtuuttamalleen selvittäjälle. Tällöin liikennöitsijän saama kokonaiskorvaus kasvaa jokaisen nousun myötä, kannustaen houkuttelemaan liikenteeseen lisää käyttäjiä ja luomaan edellytyksiä nykyisten käyttäjien matkustuksen lisääntymiselle. Nousukorvauksen määrittely on tarpeen tarkistaa niin, että sen kannustavuus säilyy, mutta se ei aiheuta maksuautomaattia syistä, jotka ovat liikenteenharjoittajasta riippumattomia.

Palvelutaso ja yhteistyö

- Palvelutason vahvistaminen on toimivaltaisen viranomaisen keino ilmaista miten alueelle järjestettävän joukkoliikenteen palvelu kohdistetaan. Erityisesti peruspalvelutason määrittely Liikenneviraston ohjeen (7/2010) mukaisesti voi jättää kuitenkin sängen suuren vaihteluvälin sille, millaista palvelua tarjotaan. Uudenmaan ELY on tarkentanut peruspalvelutason määrittelyä kuvaamalla palvelutasopäätöksessä nykytilanteen mukaisen liikennetarjonnan, joka muodostaa peruspalvelutason vähimmäistason.
- On tärkeää sovittaa palvelusomärittelyt, yksinoikeusrajaukset ja yhteistyövelvoitteet yhteen seudun keskusalueen joukkoliikennetarjonnan kanssa. Lisäksi yhteistyö toimivaltaisten viranomaisten välillä on rajan ylittävän liikenteen järjestämisessä ratkaisevaa liikenteen palvelutason ja taloudellisten edellytysten turvaamisen kannalta.

Kalustovaatimukset

- Kalustovaatimukset on nyt kirjoitettu pitkälti siitä näkökulmasta, että ne eivät johtaisi investointitarpeeseen heti sopimuskauden alussa. Lainsäädäntö kuitenkin ohjaa nykyisin ajoneuvojen energia- ja ympäristövaikutusten huomiointiin ottamista julkisissa hankinnoissa. Tämän tärkeän reunaehdon huomioiminen edellyttää käytännössä esitettyä vähäpäästöisempää ja samalla uudempaa kalustoa. Uudemman kaluston hankkiminen merkitsee lisäkustannuksia ja samalla ELYlle ja kunnille lisärahoitustarvetta palvelujen hankkimiseksi, mutta parantaa samalla palvelutaso ja vastaa liikenteelle asetettuihin ympäristövaatimuksiin. Kalustovaatimusten osalta lähitulevaisuudessa tärkein tavoite on muodostaa samantyyppisten liikennöintialueiden kalustolle valtakunnallisesti yhteneväiset vaatimukset riippumatta liikenteiden hankintamuodosta. Tämä helpottaisi jatkossa kaluston siirtämistä kohteesta toiseen kilpailutilanteiden muuttuessa.
- Helsingin kaupunginvaltuusto on tehnyt ympäristövyöhykepäätyksen, jonka tavoitteena on liikenteen aiheuttamien päästöjen vähentäminen. Aikanaan käynnistäessään jonkinlaisen hankintaprosessin ELYn tulee harkita, miten ot-

taa huomioon Kamppiin suuntautuvan liikenteen osalta kaupungin vahvasti ilmaisevan tahtotilan linja-autojen päästöjen vähentämisestä kantakaupungissa.

Yhteenveto

- Käyttöoikeussopimukseen perustuva liikenteen järjestämismalli ei ole tässä voimakkaasti toimintaympäristöltään muuttuvassa tilanteessa (mm. Kehäradan ja U-liikenteen rooli) selkeä ratkaisu Nurmijärvelle, koska toteutukseen liittyy kaikkien osapuolien näkökulmasta useita haasteita ja epävarmuustekijöitä. Liikenteen järjestämistavan valinnassa on syytä tutkia perusteellisesti kaikki vaihtoehtoiset ratkaisut ja niiden vaikutukset ennen päätösten tekemistä.
- Toimintaympäristön muutosten vakiinnuttuakin maakunnista tulevat liikenteet tulevat pääsääntöisesti säilymään aukkoina käyttöoikeussopimuksen yksinoikeudessa, joten kaikkia käyttöoikeussopimuksen etuja ei tällaisessa ympäristössä voida hyödyntää.
- Nurmijärven kohdalla liikenteen järjestäminen käyttöoikeussopimuksella on haasteellista myös siitä syystä, että toimintaympäristön muutosten aiheuttamat vaikutukset joukkoliikenteen kysyntään ja joukkoliikennematkojen suuntautumiseen ovat vaikeasti ennakoitavia. Toisaalta Kehäradan tuomat uudet junayhteydet ja niiden varaan syntyvä uusi maankäyttö sekä junaliikenteen hyödyntäminen liityntäliikenteessä antaa liikenteenharjoittajille käyttöoikeussopimusten luonteen vaatimaa liikkumavaraa liikenteen suunnittelussa.
- Käyttöoikeussopimuksen kilpailuttamisesta olisi suositeltavaa kerätä kokemuksia myös selkeämmästä liikennekokonaisuudesta kuten yhden toimivaltaisen viranomaisen järjestämästä liikenteestä kaupunkialueella, joissa toimintaympäristössä ei ole tapahtumassa suuria muutoksia ja epävarmuustekijöitä on siten vähemmän näköpiirissä sopimusaikana.
- Muihin liikenteen järjestämistapoihin sekä maksu- ja infojärjestelmiin liittyvät valtakunnalliset linjaukset täytyy saada selvitettyä, ennen käyttöoikeussopimusten kilpailuttamista.

Liite A Tarjouspyyntömalli

I TARJOUSKILPAILU 20xx/x

Uudenmaan ELY-keskus toimivaltaisena viranomaisena järjestää tarjouskilpailun linja-autoliikenteen hoitamisesta käyttöoikeussopimuksen perusteella. Käyttöoikeuden sisältö on määritelty **liitteenä 1** olevassa asiakirjassa ”Käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot”.

1. Tarjoajat

Tarjouskilpailu on avoin kaikille liikenteenharjoittajille, joilla on joukkoliikenneluvan perusteella oikeus henkilöliikenteen harjoittamiseen. Liikennöitsijät voivat liittyä yhteen tehdäkseen yhteisen tarjouksen yhteisestä suorituksesta (tarjousyhteenliittymä). Kaikkien yhteenliittymään osallisten liikennöitsijöiden on allekirjoitettava tarjous. Yhteisen tarjouksen tehneet ovat yhteisvastuussa tarjouksesta.

2. Tarjouskilpailun kohde

Tarjouskilpailu koskee ns. ranskalaisena urakkana kilpailutettavaa käyttöoikeutta julkisen liikenteen liikenneverkkoon seuraavasti:

- Nurmijärven päätaajamien ja pääkaupunkiseudun välinen liikenne sekä yhteydet Nurmijärveltä Rajamäen kautta Hyvinkäälle sekä yhteydet Rinnekotiin.
- HSL-alueella liikenne toimii ns. U-liikenteenä.
- Liikenteestä maksettava arvonnalisäveroton vuosikorvaus on tarjouksen jättöä edeltäneen vuosineljänneksen indeksin mukaisessa hintatasossa xxx.xxx euroa.

Kohteen tarkempi määrittely on esitetty tarjouspyynnön **liitteessä 2** ”Kilpailukohteen kuvaus”.

3. Sopimusaika

Sopimusaika on 5+2 vuotta, jolloin varsinainen sopimuskausi alkaa 1.1.2015 ja päättyy 31.12.2019. Päätös mahdollisesta optiokauden käytöstä tehdään viimeistään 2 vuotta ennen varsinaisen sopimuskauden loppumista, jotta lupaviranomaiselle jää riittävästi aikaa toteuttaa uusi hankinta siinä tilanteessa ettei optiokautta päätetä käyttää.

4. Käyttöoikeussopimuksen periaatteet

Liikenteenharjoittaja saa kaikki matkustajilta perittävät matkalipputulot sekä muut mahdolliset tulot, esimerkiksi rahti- ja mainostulot siten, kuin yleisissä ehdoissa on todettu. Liikenteenharjoittaja suunnittelee linjat, niiden reitit, aikataulut ja vuorotarjonnan siten että toimivaltaisen viranomaisen vahvistamat, liitteessä 3 kuvatut, palvelutasomäärittelyt täyttyvät.

5. Tarjoukset

Tarjouksessa ilmoitetaan se vuorotarjonta yhteysväleittäin vuorokauden ja vuoden eri liikennöinti-aikoina, jonka liikenteenharjoittaja sitoutuu matkustajille tarjoamaan.

Tarjousta ei saa sitoa minkään muun kohteen tarjouksen ratkaisemiseen.

Tarjousta tehtäessä lähtökohtana ovat tarjoushetkellä voimassa olevat matkalippujen asiakashinnat ja hinnaltaan määräytyistä lipputuotteista maksettavat nousukohtaiset korvaukset (liite 5). Matkalippujen hintoja voidaan muuttaa siten, kuin käyttöoikeussopimuksen yleisissä ehtoissa on todettu.

Tarjouksen keskeiset tiedot tulee koota erilliseen tarjouskirjeeseen. Tarjouskirjeessä tulee olla ainakin tarjoajan nimi, yhteystiedot, liikenteestä vastaavan henkilön nimi ja liikennöintisuunnitelma. Jos tarjoajana on tarjousyhteenliittymä, tulee tarjouskirjeen sisältää yhteenliittymään osallistuvien nimet. Myös mahdollisista alihankkijoista on ilmoitettava alihankintaan osallistuvien nimet.

Ennen tarjouksen tekemistä liikenteenharjoittajan tulee selvittää ja riittävällä huolellisuudella tarkistaa käyttöoikeussopimuksen kohteena olevan liikenteen taustatiedot, joihin on viitattu tarjouspyynnön seuraavassa kohdassa (kohta 6).

6. Tarjouksen laatimiseen liittyvä tausta-aineisto

Tarjouksen tekemisen taustatietoja on esitelty liitteessä 2, jossa kuvataan myös itse kilpailukohde. Taustatietoina on esitelty mm. käyttöoikeussopimuksen vaikutusalueetta nykyisin palvelevan linja-autoliikenteen reitit ja aikataulut, nykyiseltä liikenteenharjoittajalta saatuihin tilastotietoihin perustuva tieto joukkoliikennematkustuksen määrästä ja sen alueellisesta ja ajallisesta jakautumasta sekä lipputuloista. Lisäksi taustatietoina on ilmoitettu keskeisimpiä kuljetuskohteita, kuten kouluja ja työpaikkoja, joiden asettamia aikataulutarpeita liikenteen tulee palvella. Merkittävimpinä joukkoliikenteen kysyntään vaikuttavina maankäytön muutoksina on kuvattu KEHÄradan valmistuminen sekä siihen liittyvät HSL suunnitelmat ja liikenneennusteet. Lisäksi on kuvattu HSL-alueella käytettävissä olevat terminaalit ja tieverkko.

7. Maksu- ja informaatiojärjestelmä

Liitteessä 7 on yksilöity käytettävä maksujärjestelmä ja informaatiojärjestelmä, jotka tulevat kyseeseen ja vaadittava yhteensopivuus muihin järjestelmiin sekä toimivaltaisten viranomaisten ja liikenteenharjoittajan oikeudet ja velvollisuudet. Lisäksi liitteessä on kuvattu U-liikenteeseen liittyvät järjestelyt.

8. Ilmoitus ja asiakirjojen tilaaminen

Ilmoitus tarjouskilpailun järjestämisestä on jätetty pp.kk.vvvv julkaistavaksi Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja se on ilmestynyt Julkiset hankinnat -lehdessä nro sekä Internet-osoitteessa www.hankintailmoitukset.fi. Asiakirjat voi myös tilata Uudenmaan ELY-keskuksesta:

puh. _____ fax. _____ e-
mail _____

9. Tiedustelut

Tarjouskilpailua koskevat kirjalliset tiedustelut tulee toimittaa pp.kk.vvvv. mennessä toimivaltaisen viranomaisen kirjaamoon, osoite:

Kaikkiin x.x.200x mennessä jätettyihin tiedusteluihin vastataan viimeistään pp.kk.vvvv. Vastaukset toimitetaan sähköpostitse kaikille yhteystietonsa tarjousasia-kirjojen tilaamisen yhteydessä ilmoittaneille.

10. Tarjouspyynnön täsmentäminen

Jos esitetyissä tiedusteluissa tai muutoin on tullut ilmi tarjouskilpailun kannalta jokin sellaista, että se antaa aihetta muuttaa tai tarkentaa tarjouspyynnön sisältöä, muutoksista tai tarkennuksista ilmoitetaan yhteystietonsa ilmoittaneille. Muutokset tarjouspyynnön sisältöön voivat tässä vaiheessa olla vain vähäisiä.

Jos liikenteen järjestämiseen vaikuttavat olosuhteet ovat tarjouspyynnön julkaisemisen jälkeen ennalta arvaamattomasti muuttuneet merkittävästi ja siten, että tarjouspyyntöön tehtävät muutokset olisivat olennaisia tai toimivaltainen viranomainen arvioi tiedustelujen perusteella toteutettavat muutokset merkittäviksi, tekee tilaaja päätöksen tarjouskilpailun keskeyttämisestä.

11. Tarjousten jättäminen ja voimassaolo

Tarjoukset tulee toimittaa suljetussa kirjekuoressa viimeistään xx klo mennessä toimivaltaisen viranomaisen kirjaamoon, osoite:

Tämän jälkeen saapuneita tarjouksia ei oteta huomioon.

Kirjekuoren tulee sisältää tarjouskirje, vähintään palvelutasoa koskevien määrittelyiden mukainen liikennöintisuunnitelma (aikataulu ja kartta), kalustoluettelo ja muut tarjouspyynnön kohdassa 5 edellytetyt tiedot. Lisäksi tarjouskuoressa tulee olla kohdassa II mainitut asiakirjat ja selvitykset.

Tarjoukset tulee tehdä suomen kielellä. Tarjousten tulee olla voimassa pp.kk.20vv. saakka.

12. Tarjouskilpailun ratkaiseminen

Tarjouskilpailu ratkaistaan viimeistään pp.kk.20vv ja päätöksestä ilmoitetaan välittömästi kaikille tarjouksen tehneille.

Käyttöoikeussopimus voidaan tehdä ja tarjouskilpailua koskeva päätös panna täytäntöön aikaisintaan 21 päivän kuluttua siitä, kun tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja muutoksenhakuohjeet (hakemusosoitus markkinaoikeuteen ja valitusosoitus) tiedoksi.

Jos jokin tarjoaja on suljettu pois tarjouskilpailusta tai jokin tarjous on hylätty, päätös tästä ilmoitetaan perusteluineen asianomaiselle tarjoajalle. Tarjouskilpailun ratkaisuperiaatteet esitetään jäljempänä tässä tarjouspyynnössä.

13. Käyttöoikeussopimus ja vakuus

Tarjouskilpailun ratkaisemisen jälkeen käyttöoikeudesta tehdään tilaajan ja valitun liikenteenharjoittajan välille käyttöoikeussopimus. Sopimusmalli on **liitteenä 7**.

Liikenteenharjoittaja asettaa sopimusvelvoitteidensa täyttämistä vakuuden, jonka suuruus on xx.xxx euroa. Vakuus tulee asettaa kaksi (2) kuukautta ennen liikenteen aloittamista. Vakuus palautetaan liikenteenharjoittajalle kaksi (2) kuukautta sen jälkeen, kun liikenne on alkanut ja sitä on hoidettu sopimuksen mukaisesti. Tämän jälkeen tilaajalla on oikeus käyttää vakuutena liikenteen sopimuksen mukaisesta hoitamisesta sitä liikennöintikorvausta, joka kulloinkin on maksamatta ja kuitata tuosta maksamattomasta korvauksesta liikenteenharjoittajaa enempi kuulematta mahdolliset liikenteenharjoittajalta olevat korvaussaatavansa.

14. Ilmoitus varikkopalveluiden järjestämisestä

Tarjouksessa ilmoitetaan varikkopalveluiden sijainti. Viimeistään kaksi (2) kuukautta ennen sopimuksen mukaisen liikenteen aloittamista liikenteenharjoittajan tulee jättää toimivaltaiselle viranomaiselle luotettava selvitys siitä, kuinka liikenteen hoidon edellyttämät varikkopalvelut tullaan järjestämään sopimuskauden aikana.

15. Tarjousten luottamuksellisuus

Tarjouksista julkaistaan niiden vertailutaulukko perusteluineen. Voittaneesta tarjouksesta ilmoitetaan seuraavat tiedot: tarjoajan nimi sekä tarjousarvioinnin tulos. Hylätyn tarjouksen tehneille ilmoitetaan tarjousten hylkäysperusteet.

Tarjousasiakirjojen julkisuus määräytyy viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Tarjousasiakirjat ovat julkisia viimeistään silloin, kun käyttöoikeussopimus on tehty. Tietoja käsitellään julkisina yleensä kuitenkin jo silloin, kun sopimuksesta on päätetty. Ne tarjousasiakirjoihin kuuluvat tiedot, joiden tarjoaja katsoo kuuluvan liike- ja ammattisalaisuuden piiriin, tulee ilmoittaa erillisliitteinä ja varustaa merkinnällä "Salainen". Toimivaltainen viranomainen kuitenkin viime kädessä ratkaisee, mikä osa tarjousasiakirjoista on salaista.

II TARJOUKSEEN LIITETTÄVÄT ASIAKIRJAT JA SELVITYKSET

Tarjoukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat ja selvitykset:

1. Tiedot liikenteenharjoittajasta

- 1) selvitys siitä, että tarjoajalla on tarjouksen jättäessään voimassa olevien joukkoliikennettä koskevien säädösten mukaan oikeus joukkoliikenteen harjoittamiseen. Lisäksi on esitettävä selvitys siitä, että liikenteestä vastaava henkilö täyttää säädöksissä määrätyt ehdot
- 2) tilinpäätösasiakirjat kahdelta viimeiseltä tilikaudelta
- 3) verottajan todistus siitä, että tarjoajalla ei ole vastuullaan ennakonpidätysvelkaa
- 4) vakuutusyhtiön ilmoitus siitä, että työntekijöiden eläkevakuutusmaksut on maksettu
- 5) selvitys siitä, mitä työehtosopimusta noudatetaan

ja tarvittaessa

- 6) selvitys tarjousyhteenliittymästä ja mahdollisista alihankkijoista edellä kohdissa 1 - 5 mainittuine tietoineen

Perustellusta syystä toimivaltainen viranomainen voi hyväksyä myös muun kuin edellä kohdissa 2-4 mainitun asiakirjan näytöksi tarjoajan luottokelpoisuudesta ja taloudellisesta asemasta.

2. Tiedot alihankinnasta

Jos liikennöitsijä käyttää alihankkijaa, tarjouksesta tulee ilmetä, mikä osuus liikennöinnistä on tarkoitus suorittaa alihankintana. Tarjouskilpailussa valitun liikenteenharjoittajan tulee hyväksyttävä käyttämänsä alihankkijat ennen sopimuksen allekirjoittamista toimivaltaisella viranomaisella. Alihankkijaksi voidaan hyväksyä vain tarjouskilpailuasiakirjoissa asetetut vaatimukset täyttävä liikennöitsijä. Tarjoaja vastaa alihankkijansa toimista ostajalle kuin omistaan.

Alihankinnan osuus käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen hoitamisesta on oltava alle puolet vuotuisista julkisen liikenteen palveluista linjakilometreillä mitattuna.

3. Linja-autokalusto

Käyttöoikeussopimuksessa noudatetaan liitettä 8 "Käyttöoikeussopimuksen linja-autoja koskevat vaatimukset", jossa on esitetty linja-autojen enimmäiskäyttöikä ja tyyppiä sekä ominaisuuksia koskevat toimivaltaisen viranomaisen asettamat vaatimukset.

Tarjouksessa ilmoitetaan erillisellä kaavakkeella käytettävien linja-autojen rekisteröintivuosi ja tyyppi, josta ilmenee myös alustan ja korin malli sekä käytettävissä olevan kaluston kokonaismäärä.

4. Liikennöintisuunnitelma

Liikennöintisuunnitelmassa kuvataan se vuorotarjonta yhteysväleittäin vuorokauden ja vuoden eri liikennöinti-aikoina, jonka liikenteenharjoittaja sitoutuu matkustajille tarjoamaan. Liikennettä koskevat tiedot ilmoitetaan liitteenä 4 olevalla kaavakkeella. Tämän lisäksi tulee esittää reittikartta ja aikataulu, joista käyvät ilmi kaikkien liikennöitävien linjojen reitit ja aikataulut talvi- ja kesäliikenteessä eri viikonpäivinä.

5. Liikenteen muutoksissa sovellettavat yksikköhinnat

Tämän tarjouskilpailun kohteena olevan käyttöoikeuden voittaneella liikennöitsijällä on etuoikeus tarjota kohdetta täydentäviä liikenteitä, mutta täydennyksiä voidaan ostaa myös muilta tahoilta, jos voittaneen liikennöitsijän kanssa ei päästä yksimielisyyteen. Täydentävien liikenteiden kustannusvaikutusten laskennan perusteeksi tarjoukseen tulee liittää yksikköhinnat, joiden pohjalta liikennöitsijä laatii tapauskohtaisesti suunnitelman tarjontavelvoitteen muutoksen toteuttamisesta ja siitä aiheutuvista kustannusvaikutuksista. Yksikköhinnat tulee antaa seuraavasti:

	Ajokm:n muutos € / km	Liik.ajan muutos € / h	Autopäivä €/vrk
M-P	x,xx	xx,xx	xxx
L	x,xx	xx,xx	xxx
S	x,xx	xx,xx	xxx

Yksikköhinnat eivät ole tarjousten vertailuperuste. Yksikköhintoja tarkistetaan täysimääräisesti Tilastokeskuksen linja-autoliikenteen kokonaisindeksin muutoksen perusteella vastaavasti kuin varsinaista käyttöoikeuskorvausta.

6. Palvelun laatulupaus

Tarjoukseen tulee liittää selvitys yrityksen asiakaspalautejärjestelmästä, johon sisältyy palautekanavien ja palautteiden käsittelyn kuvaus.

Liikenteenharjoittaja voi niin halutessaan esittää selvityksenä palvelun laadusta sertifioidun ISO-9001 laatujärjestelmän ja ISO-14001 ympäristöjärjestelmän tai muun käyttämänsä toimintajärjestelmän.

III TARJOUSKILPAILUN RATKAISEMINEN

1. Tarjoajan sulkeminen tarjouskilpailun ulkopuolelle

Tarjouskilpailun ratkaisemisen ensimmäisessä osiossa suljetaan pois ne tarjoajat, joiden ei toimintaa ja taloutta koskevien tietojen perusteella voida perustellusti arvioida selviävän tarjouspyynnön velvoitteista.

Tarjoaja on suljettava pois tarjouskilpailusta hankintalain (348/2007) 53-54 §:issä mainituilla perusteilla ja silloin, kun tarjoaja ei täytä joukkoliikennelaisissa olevia liikenteenharjoittajille asetettavia vaatimuksia taikka, kun tarjoajana on tarjousyhteensä liittymä, joka ei täytä kilpailunrajoituslaissa (480/1992) säädettyjä edellytyksiä eli on mm. kilpailukohteeseen nähden liian suuri.

Tarjoaja voidaan sulkea pois tarjouskilpailusta, jos

- 1) tarjoajan tekninen suorituskyky arvioidaan niin heikoksi tai taloudellinen tilanne niin huonoksi, että tarjoajalla voidaan perustellusti olettaa olevan vaikeuksia hoitaa liikennöintiä sopimuksen mukaisesti, tai
- 2) tarjoajalla on sellaisia tarjoajasta itsestään johtuvia avoimia työehtosopimusriitoja tai työoikeudellisten velvoitteidensa laiminlyöntejä, joiden voidaan perustellusti arvioida vaikuttavan merkittävästi liikenteen hoitoon taikka kilpailutilanteeseen markkinoilla.

2. Tarjouskilpailun ratkaisuperiaatteet

Tarjouskilpailun ratkaisemisen toisessa osiossa vertaillaan hyväksytyjen tarjoajien jättämiä tarjouspyynnön mukaisia tarjouksia. Lopullinen valinta tehdään tarjouspyynnön ehdot täyttävien tarjousten kesken. Valituksi tulee se tarjous, jonka mukaisesti liikennöitäessä saavutetaan parhaiten asetettuja tavoitteita vastaava joukkoliikenteen palvelutaso. Tarjousten keskinäistä paremmuutta arvioitaessa pisteytetään tarjottava palvelutaso, jota mitataan palvelun määrällä sekä alueellisella ja ajallisella kohdentamisella. Tätä arvioidaan purkamalla liikennöintisuunnitelman tarjonta liitteessä 4 esitettyjen lomakkeiden mukaiseen muotoon ja suorittamalla vertailu liitteen 4 malliaineistolla kuvatulla tavalla.

Vertailu tehdään erikseen eri ajankohdilta:

- M-P kouluvuoden aikana
- L kouluvuoden aikana
- S ja pyhäpäivät kouluvuoden aikana
- M-P koulujen kesäloman aikana
- L koulujen kesäloman aikana
- S ja pyhäpäivät koulujen kesäloman aikana

Eri ajankohtien pisteet lasketaan yhteen liitteessä 4 ilmoitettua painotusta käyttäen. Tarjouskilpailun voittaa se tarjous, joka saa näillä arviointiperusteilla eniten pisteitä, eli on laadullisesti paras.

2. Tarjouksen hylkääminen

Tarjouksen tulee vastata tarjouspyyntöä. Tarjouspyyntöä vastaamattomat tarjouksen hylätään. Tarjouspyyntöä vastaamattomaksi tarjoukseksi katsotaan ainakin tarjous, jonka liikennöintisuunnitelmassa on merkittäviä puutteita verrattuna palvelutasomäärittelyyn. Palvelutason tulkinnanvaraisuuksien osalta voidaan kuitenkin pyytää lisäselvityksiä, jotta voidaan varmistua tarjotun palvelutason riittävydestä.

3. Hankinnan keskeyttäminen

Toimivaltainen viranomainen voi keskeyttää hankinnan seuraavilla perusteilla:

- 1) ilmoitetulla korvauksella saatavan joukkoliikenteen palvelutaso on liian alhainen, tai
- 2) jos olosuhteet tai liikenteen tilaajan tai tilaajan sopimuskumppaneiden määrärahatilanne olennaisesti muuttuvat siten, että suunniteltua liikennettä ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa tarjouspyynnössä esitetyllä tavalla.

Päiväys

Allekirjoitukset

LIITTEET

liite 1 käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot

liite 2 kilpailukohteen kuvaus ja taustatiedot

liite 3 palvelutasomäärittely

liite 4 liikenteen tarjontaa koskevat tiedot ja niiden vertailuesimerkki

liite 5 lipputuotteet ja niiden asiakashinnat

liite 6 maksu- ja informaatiojärjestelmän kuvaus tai vaatimukset

liite 7 käyttöoikeussopimusmalli

liite 8 kalustovaatimukset

Liite 1 Käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot

Näitä yleisiä ehtoja noudatetaan tehtäessä linja-autoliikenteen käyttöoikeussopimuksia Uudenmaan ELY-keskuksen (jäljempänä toimivaltainen viranomainen) ja liikenteenharjoittajan välillä. Käyttöoikeussopimukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) ja joukkoliikennelakia (869/2009).

Nämä ehdot liitetään osaksi erikseen tehtävää käyttöoikeussopimusta.

1. Käyttöoikeus

Käyttöoikeudella tarkoitetaan oikeutta ja velvollisuutta julkisen liikenteen hoitamiseen erikseen määritellyllä osalla julkisen liikenteen verkkoa. Liikenteenharjoittaja saa tästä korvauksena matkustuksesta kertyvät lipputulot ja muut mahdolliset myyntitulot (rahti- ja mainostulo) sekä lisäksi käyttöoikeussopimuksen mukaisen korvauksen. Liikenteenharjoittaja vastaa liikenteen kustannuksista ja palveluiden suunnittelusta, sekä pääosin markkinoinnista.

2. Julkisen palvelun velvoite

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liikennöimään käyttöoikeutensa mukaista liikennettä toimivaltaisen viranomaisen vahvistamien julkisen liikenteen palvelutasoa koskevien määräysten mukaisesti ja siten kuin käyttöoikeussopimuksessa ja siihen liitetyissä asiakirjoissa on todettu.

3. Tariffijärjestelmä, matkalipputulot ja muut tulot

Kunta ja toimivaltainen viranomainen (HSL U-liikenteen osalta) vahvistavat yhdessä käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävän tariffijärjestelmän, matkalippujen hinnat ja myyntiehdot. Liikenteenharjoittaja ilmoittaa saamansa matkalipputulot ja tulojen jakauman eri lipuille kuukausittain toimivaltaiselle viranomaiselle tai tämän osoittamalle taholle.

Lipputuotteet on kuvattu liitteessä 5.

Liikenteenharjoittaja saa pitää myymistään lipuista saamansa asiakastulot

Mahdolliset rahtitulot kuuluvat liikenteenharjoittajalle. Liikenteenharjoittaja saa myös kaikki itse hankkimansa mainos- ja muut myyntitulot.

4. Liikenteen hoidosta maksettava korvaus ja sen tarkistaminen

Toimivaltainen viranomainen maksaa liikennöintivelvoitteen hoitamisesta liikenteenharjoittajalle käyttöoikeuskorvausta.

Indeksikorjaus

Toimivaltaisen viranomaisen maksaman käyttöoikeuskorvauksen suuruutta tarkistetaan siten, että ensin tarkistetaan tarjouksen mukaisen korvauksen arvonlisäverotonta määrää tarjouksen jättämiskuukauden tasosta liikenteen aloittamispäivää edeltä-

vän kuukauden tasoon soveltaen Tilastokeskuksen linja-autoliikenteen kokonaisindeksin muutosta. Tämän jälkeen korvausta tarkistetaan neljännesvuosittain edellä mainitun indeksin muutoksen perusteella täysimääräisesti. Maksuajankohdat sekä kulloinkin sovellettavan indeksin määräytyminen on esitetty oheisessa taulukossa.

Liikennöintijakso	maksuajankohta	sovellettava indeksi
Tammikuu	20. Helmikuuta	Joulukuu
Helmikuu	20. Maaliskuuta	Joulukuu
Maaliskuu	20. Huhtikuuta	Joulukuu
Huhtikuu	20. Toukokuuta	Maaliskuu
Toukokuu	20. Kesäkuuta	Maaliskuu
Kesäkuu	20. Heinäkuuta	Maaliskuu
Heinäkuu	20. Elokuuta	Kesäkuu
Elokuu	20. Syyskuuta	Kesäkuu
Syyskuu	20. Lokakuuta	Kesäkuu
Lokakuu	20. Marraskuuta	Syyskuu
Marraskuu	20. Joulukuuta	Syyskuu
Joulukuu	20. Tammikuuta	Syyskuu

Tarvittaessa korvauksen määrää voidaan tarkistaa muulloinkin jos kustannustaso muuttuu sopijapuolista riippumattomista syistä oleellisesti ennalta arvaamattomalla tavalla (indeksiluvun noustua yli 5% edellisestä tarkistuksesta).

Normaalit sopimuskauden aikaiset matkustajamäärien muutokset kuuluvat liikenteenharjoittajan yrittäjäriskiin. Tavanomaisesta poikkeavien muutosten huomioimisesta sovitaan tarvittaessa erikseen, muuttamalla palvelutasovaatimuksia tai käyttöoikeuskorvausta. Tavanomaisesta poikkeavina muutoksina pidetään esimerkiksi kouluverkon tai suurten työpaikkakeskittymien muutoksista aiheutuvaa matkustuksen vähentymistä.

Jos liikenteen tarjontaan tehdään muutoksia - lisäyksiä tai vähennyksiä - sovitaan neuvotellen korvauksen muutoksesta seuraavien peruseriaatteiden mukaisesti:

- Pieni, autokiertoön sovitettavissa oleva tarjonnan lisääminen vaaditun palvelutason sisällä (ei vaikuta korvaukseen)
- Tarjonnan vähentäminen, niin että kokonaispalvelu täyttää kuitenkin edelleen vaaditun palvelutason (ei vaikuta korvaukseen)
- Merkittävä, lisäkalustoa ja/tai -kuljettajia vaativa tarjonnan lisääminen vaaditun palvelutason sisällä tai palvelutasovaatimusten muutoksesta aiheutuva tarjontavelvoitteen lisääminen (sovitaan korvauksen korotuksesta)
- Palvelutasovaatimusten alentamisen johdosta tehtävä tarjontavelvoitteen vähentäminen (sovitaan korvauksen alentamisesta)

Tarjontavelvoitteen muutosten osalta liikennöitsijä laatii tapauskohtaisesti suunnitelman muutoksen toteuttamisesta ja siitä aiheutuvista kustannusvaikutuksista soveltaen tapauskohtaisesti seuraavia yksikköhintoja:

	Ajokm:n muutos € / km	Liik.ajan muutos € / h	Autopäivä €/vrk
M-P	x,xx	xx,xx	xxx
L	x,xx	xx,xx	xxx
S	x,xx	xx,xx	xxx

Yksikköhinnat eivät ole tarjousten vertailuperuste. Yksikköhintoja tarkistetaan täysimääräisesti Tilastokeskuksen linja-autoliikenteen kokonaisindeksin muutoksen perusteella vastaavasti kuin varsinaista käyttöoikeuskorvausta.

5. Liikenteen suunnittelu ja palvelutason muutokset

Liikenteenharjoittaja suunnittelee käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteen reitit, aikataulut ja lähtömäärän ottaen huomioon sopimuskohteen liikenteelle vahvistetut palvelutasovaatimukset.

Sopimuskauden aikana liikenteenharjoittaja voi muuttaa käyttöoikeussopimuksen mukaisen julkisen liikenteensä linjojen reittejä, aikatauluja ja vuorotarjontaa sekä kohdentaa liikennettä paremmin palveluiden kysyntää vastaavaksi, ottaen huomioon palvelutasoa koskevat määritykset ja sen, mitä käyttöoikeussopimuksessa on sovittu. Tarjonnan määrää linjakilometreinä mitattuna ei kuitenkaan saa vähentää tarjouksen mukaisesta määrästä ensimmäisten kahden sopimusvuoden aikana ilman tilaajan suostumusta.

Sopijapuolten tulee neuvotella liikennepalveluiden muutostarpeista ennen niiden toteuttamista. Liikenteenharjoittaja ilmoittaa kirjallisesti esittämistään muutoksista toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kolme (3) kuukautta ennen niiden toteuttamista. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava 28 arkipäivän kuluessa liikenteenharjoittajalle, jos se katsoo, että esitetyt muutokset eivät täytä palvelutasoa koskevissa määrityksissä ja sopimuksessa asetettuja vaatimuksia tai että muutokset eivät ole muutoin perusteltuja.

Muutoksia saa tehdä korkeintaan kolme kertaa vuodessa aikataulukausien muuttuessa kesällä, syksyllä ja vuoden vaihteessa. Perustellusta syystä muutoksia voi tehdä muulloinkin, mikäli tilaaja sen hyväksyy.

Jos toimivaltaisen viranomaisen ilmoittamat tarjouspyynnön laatimiseen liittyvän tausta-aineiston tiedot osoittautuvat sopimuskauden ensimmäisen kuuden (6) kuukauden aikana olennaisesti virheellisiksi siten, että arvioitu matkustuksen määrä ja matkalipputulot jäävät liiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttavalla tavalla tarjouspyynnössä ilmoitettua olennaisesti pienemmiksi, sopijapuolet neuvottelevat sopimuksen mukaisen korvauksen tai palvelutasomäärittelyiden mukaisen liikennetarjonnan tarkistamisesta vastaamaan todellista tilannetta. Tällöin sovitaan liikenteenharjoittajalle asetettavasta lisävelvoitteesta tai velvoitteen vähentämisestä ja sen vaikutuksesta käyttöoikeuskorvaukseen tarjouksen mukaisten yksikköhintojen pohjalta.

6. Kalustolle asetettavat vaatimukset

Käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävien linja-autojen on oltava hyväkuntoisia ja siistejä sekä ominaisuuksiltaan vähintään liitteessä 8 määritellyn mukaisia.

Ominaisuuksiltaan, iältään ja tyypiltään muunlaisia linja-autoja saadaan käyttää ainoastaan poikkeuksellisesti ja silloin, kun määritellyn mukaisia linja-autoja ei välttämättömien korjaustöiden tai varaosien saantivaikeuksien taikka jostain muusta liikenteenharjoittajasta riippumattomasta syystä ole käytettävissä. Vara-autojen käyttö voi kestää yhtäjaksoisesti enintään viisi arkipäivää.

7. Korvauksen vähentäminen ja sanktio

Jos tarjouksen mukainen liikennöinti ei ole toteutunut, eikä tämä ole johtunut toimivaltaisen viranomaisen vastuulla olevista syistä, voidaan korvausta alentaa toteutumattomien liikennesuoritteiden määrän (esim. linjakilometrien) perusteella. Jos laiminlyönti on toistuvaa eikä syynä ole ylivoimainen este, alennetaan korvausta toteutumattomien liikennesuoritteiden määrän osalta kaksinkertaisesti.

Korvausta voidaan vähentää myös jos liikennöinnissä käytettävä kalusto ei ole ollut vaatimusten mukaista, eikä poikkeaman voida katsoa olleen satunnaista eikä liikenteenharjoittajasta riippumattomista syistä aiheutunutta. Sopimuksen vastaisen kaluston käytöstä aiheutuvan sanktion suuruus on xxx €/ (virheellinen) auto / päivä.

Ennen korvauksen vähentämistä toimivaltaisen viranomaisen tulee kuulla liikenteenharjoittajaa asiassa.

8. Tarjousyhteenliittymä

Liikenteenharjoittajat voivat voimassa olevan kilpailulainsäädännön puitteissa muodostaa tarjousyhteenliittymiä, jotka jättävät yhteisiä tarjouksia kilpailtavana olevasta liikenteestä.

Tarjousyhteenliittymä voidaan muodostaa esimerkiksi silloin, kun yksittäisen liikenteenharjoittajan resurssit, kuten linja-autojen määrä, eivät riitä käyttöoikeuden kohteena olevan liikenteen hoitamiseen.

Tarjousyhteenliittymään kuuluvat liikennöitsijät vastaavat yhteisvastuullisesti käyttöoikeussopimuksen mukaisista velvoitteista. Tarjousyhteenliittymää kohdellaan itsenäisenä oikeushenkilönä.

Tarjousyhteenliittymä nimeää liikenteestä vastaavan henkilön.

9. Alihankinta

Jos liikennöinnissä käytetään alihankkijaa, kuuluu vastuu liikenteen hoidosta käyttöoikeussopimuksen tehneelle liikenteenharjoittajalle. Alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa tulee toimivaltaisen viranomaisen hyväksyä ennen muutosta tai alihan-

kinnan aloitusta. Alihankkijan kelpoisuus ratkaistaan samoilla perusteilla kuin varsinaisen liikenteenharjoittajan kelpoisuus.

Kaikki käyttöoikeussopimuksen velvoitteet, mukaan lukien näiden yleisten ehtojen mukaiset määräykset koskevat soveltuvin osin myös alihankkijan liikennöintiä, vaikka alihankkijan ja toimivaltaisen viranomaisen välillä ei olekaan sopimussuhdetta.

10. Maksu- ja informaatiojärjestelmä

Liikenteenharjoittaja sitoutuu liittymään ennen sopimuskauden alkua johonkin viranomaisen osoittamaan elektroniseen matkakorttijärjestelmään ja informaatiojärjestelmään. Käyttöoikeussopimuksen liitteenä on ELY:n ja HSL:n alueella käytettävän maksu- ja informaatiojärjestelmän yleiskuvaus.

Maksu- ja informaatiojärjestelmien kautta seurataan matkalipputulojen lisäksi myös matkustustietoja. Liikenteenharjoittaja huolehtii matkalippujen hintoja, liikenteen aikatauluja, reittejä sekä niiden muutoksia koskevan tiedon tuottamisesta matkustajainformaatiojärjestelmään.

Liikenteenharjoittaja hankkii kustannuksellaan maksu- ja informaatiojärjestelmien edellyttämät rahastuslaitteet ja varikkojärjestelmät ja vastaa sekä huolehtii niiden toimivuudesta ja yhteensopivuudesta maksu- ja informaatiojärjestelmän kanssa.

Liikenteenharjoittaja vastaa myös omalta osaltaan maksu- ja informaatiojärjestelmänsä soveltuvuudesta toimivaltaisen viranomaisen osoittaman muun alueella käytössä olevan maksu- ja informaatiojärjestelmän kanssa.

Jos järjestelmää sopimuskauden aikana toimivaltaisen viranomaisen toimesta muutetaan siten, että siitä aiheutuu liikenteenharjoittajalle lisäkustannuksia esimerkiksi uusien laitehankintojen kautta, toimivaltainen viranomainen korvaa muutoksista aiheutuneet ylimääräiset kustannukset täysimääräisesti.

Liikenteenharjoittaja laatii liikennöintisuunnitelmansa perusteella aikataulut, jotka se toimittaa kaksi (2) kuukautta ennen liikenteen alkamista valtakunnalliseen joukkoliikenteen reittejä ja aikatauluja koskevaan rekisteriin.

11. Matkalippujen myynti, tilitys ja matkustustiedot

Liikenteenharjoittaja myy toimivaltaisen viranomaisen tariffijärjestelmän mukaisia matkalippuja linja-autoissa ja mahdollisissa muissa toimipisteissään sen mukaisesti, kuin siitä on erikseen sovittu.

Liikenteenharjoittajalla on oikeus myydä myös oman tariffinsa mukaisia matkalippuja, jos myyntioikeudesta on toimivaltaisen viranomaisen kanssa erikseen sovittu.

- *Tariffijärjestelmän periaatekuvaus on jompikumpi oheisista vaihtoehtoista*
- 1. Liikenteessä on käytössä kolmannen ulkopuolisen tahon (esim. MH) elektroninen maksujärjestelmä. Liikenteenharjoittaja tekee palvelusopimuksen ao. maksujärjestelmän haltijan kanssa clearing- ja matkus-

tuspalveluista sekä matkalipputulojen tilityksestä. Toimivaltaiselle viranomaiselle toimitetaan kuukausittain* edellisen kuukauden toteutum tiedot suoraan ao. järjestelmästä tiedot matkalipputuloista ja matkustuksesta, liikenteen täsmällisyydestä ja mahdollisesti ajamatta jääneistä vuoroista.

2. Liikenteessä on käytössä liikenteenharjoittajan oma elektroninen maksujärjestelmä, jonka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt. Liikennöitsijä toimittaa edellä mainitut matkalipputuloja, matkustusta ja liikenteen täsmällisyyttä sekä ajamattomia vuoroja koskevat tiedot kuukausittain* toimivaltaiselle viranomaiselle.

** Ne tiedot, jotka eivät vaikuta kuukausittain maksettavan käyttöoikeuskorvauksen suuruuteen, voidaan toimitta harvemmassa syklissä, esimerkiksi neljännesvuosittain.*

12. Markkinointi ja tiedottaminen

Toimivaltainen viranomainen huolehtii toimialueensa julkisen liikenteen yleismarkkinoinnista ja yleisestä koko toimialuetta koskevasta tiedottamisesta. *(Toimivaltaisen viranomaisen huolehtiman yleismarkkinoinnin sisältö täsmentyy myöhemmin.)* Liikenteenharjoittaja huolehtii kaikesta käyttöoikeussopimuksen mukaisen liikenteensä markkinoinnista mukaan lukien aikataulujen painatus ja jakelu, mainonta ja sähköinen informaatio.

Yleismarkkinointiin kuuluvan informaation esittämisestä linja-autojen elektronisissa näyttötauluissa sovitaan erikseen.

Toimivaltainen viranomainen voi tarjouspyynnössä asettaa liikenteenharjoittajalle velvoitteita pysäkki-informaation toimittamisesta ja ylläpidosta taikka osallistumisesta seudullisen informaation tuottamiseen.

Liikennöitsijän tuottaman matkustajainformaation minimitasoon sisältyy:

- Tiedon tuottaminen jokaiseen Nurmijärven talouteen jaettavaan aikataulujulkaisuun.
- Reitti ja aikataulutiedon tuottaminen valtakunnalliseen joukkoliikenteen reittejä ja aikatauluja koskevaan rekisteriin.

13. Tutkimukset

Matkustusta ja lipputuloja koskevia tietoja tulee saada suoraan maksu- ja tietojärjestelmästä. Liikenteenharjoittaja tekee tarvittaessa tilaajan määrittelemät matkustajalaskennat ja muut matkustajatutkimukset.

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus kustannuksellaan tehdä linja-autoissa esimerkiksi liikennepalveluiden laatua ja asiakastyytyväisyyttä koskevia tutkimuksia.

14. Valvonta ja raportointi

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus valvoa ja tarkastaa käyttöoikeussopimukseen kuuluvan liikenteen matkalippujen myyntiin, ajosuoritteisiin ja linja-autojen käyttöön liittyviä asiakirjoja ja tietoja.

Liikenteenharjoittajan on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle sen halutessa liikenteen suorit tiedot toimivaltaisen viranomaisen kanssa sovittavilta ajanjaksoilta (enintään 15 vk/vuosi). Toimitettaviin suorit tietoihin kuuluvat:

- matkustustiedot (keskikuorma, maksimikuorma, nousijat),
- tulotiedot (kertaliput, hintavelvoitteen piiriin kuuluvat liput, muut liput).

Liikenteenharjoittaja valvoo linjojensa liikennöintiä ja toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle yhteenvedon ajamattomista, korvaavalla kalustolla ja muilla kuin sopimusasiakirjoissa määritellyillä linja-autoilla liikennöidyistä lähdöistä neljännesvuosittain. (Tiheämmin jos vaikuttavat korvaukseen.)

Liikenteenharjoittajan tulee toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle ja Nurmijärven kunnalle yhteenvedo liikenteenhoitoa koskevista asiakaspalautteista ja niiden aiheuttamista toimenpiteistä kerran sopimusvuodessa.

Toimivaltainen viranomainen voi sopimuskauden kestäessä perustellusta syystä vaatia liikenteenharjoittajalta selvitystä yrityksen taloudellisesta ja teknisestä suorituskyvystä.

Lisäksi liikenteenharjoittaja on velvollinen toimittamaan tiedot, joita lainsäädännön perusteella pyydetään.

15. Vakuudet

Liikenteenharjoittajan tulee asettaa sopimusvelvoitteidensa kaikenpuolisen täyttämisen vakuudeksi toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä erillinen vakuus viimeistään kaksi (2) kuukautta ennen sopimuskauden alkua. Vakuus palautetaan liikenteenharjoittajalle kaksi (2) kuukautta sen jälkeen, kun liikenne on alkanut ja sitä on hoidettu sopimuksen mukaisesti. Tämän jälkeen tilaajalla on oikeus käyttää vakuutena liikenteen sopimuksen mukaisesta hoitamisesta sitä liikennöintikorvausta, joka kulloinkin on maksamatta ja kuitata tuosta maksamattomasta korvauksesta liikenteenharjoittajaa enempi kuulematta mahdolliset liikenteenharjoittajalta olevat korvaussaatavansa.

Vakuuden tai muun saatavat turvaavan järjestelyn tarkoituksena on korvata toimivaltaiselle viranomaiselle mahdollisesti aiheutuva vahinko, jos liikennettä ei aloiteta ja hoideta sopimuksen ja tarjouspyyntöasiakirjojen mukaisesti. Vakuudeksi hyväksytään pankin tai vakuutusyhtiön omavelkainen takaus taikka muu toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä vakuus tai järjestely.

16. Sopimuksen purkaminen ja irtisanominen

Sopimus voidaan purkaa välittömästi, jos liikenteenharjoittaja ei määräaikaan mennessä aseta sopimuksen mukaista vakuutta tai toimita tarjouspyynnössä edellytettyä,

toimivaltaisen viranomaisen hyväksymää selvitystä varikkopalveluiden järjestämisestä.

Jos toinen sopijapuoli oleellisesti rikkoo keskeisiä sopimuksen ehtoja, kuten laiminlyö toistuvasti liikennöintivelvoitteen, käyttää sopimuksen vastaista ajokalustoa tai laiminlyö maksuvelvollisuutensa, on toisella sopijapuolella oikeus purkaa sopimus, ellei ensin mainittu sopijapuoli ole oikaissut menettelyään sopimuksen mukaiseksi asetetun kohtuullisen, vähintään kahden (2) viikon määräajan kuluessa, saatuaan toiselta sopijapuolelta tätä tarkoittavan kirjallisen huomautuksen, joka sisältää esitetyn rikkomuksen yksilöinnin.

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus purkaa sopimus, jos liikenteenharjoittaja joutuu konkurssitilaan tai muutoin sellaiseen taloudelliseen tilaan, ettei se pysty asianmukaisesti täyttämään sopimuksen velvoituksia, ellei liikenteenharjoittaja tai sen oikeudenomistaja toimivaltaisen viranomaisen esittämän vaatimuksen jälkeen kohtuullisessa ajassa saata toimintaansa sopimuksen mukaiseksi ja aseta sopimukseen perustuvien velvoitteittensa täyttämistä toimivaltaisen viranomaisen hyväksymää lisävakuutta.

Sopimus voidaan purkaa välittömästi myös, jos liikenteestä vastaava henkilö on menettänyt kokonaan tai joltain osin hänelle asiaa koskevilla säädöksillä asetetut edellytykset, eikä hänen tilalleen ole asetettu ao. edellytykset täyttävää henkilöä.

Liikenteenharjoittaja voi ilman eri perustelua irtisanoa sopimuksen, kun sopimuksen mukaisen liikenteen alkamisesta on kulunut vähintään kaksi (2) vuotta. Irtisanomisaika on kahdeksantoista (18) kuukautta.

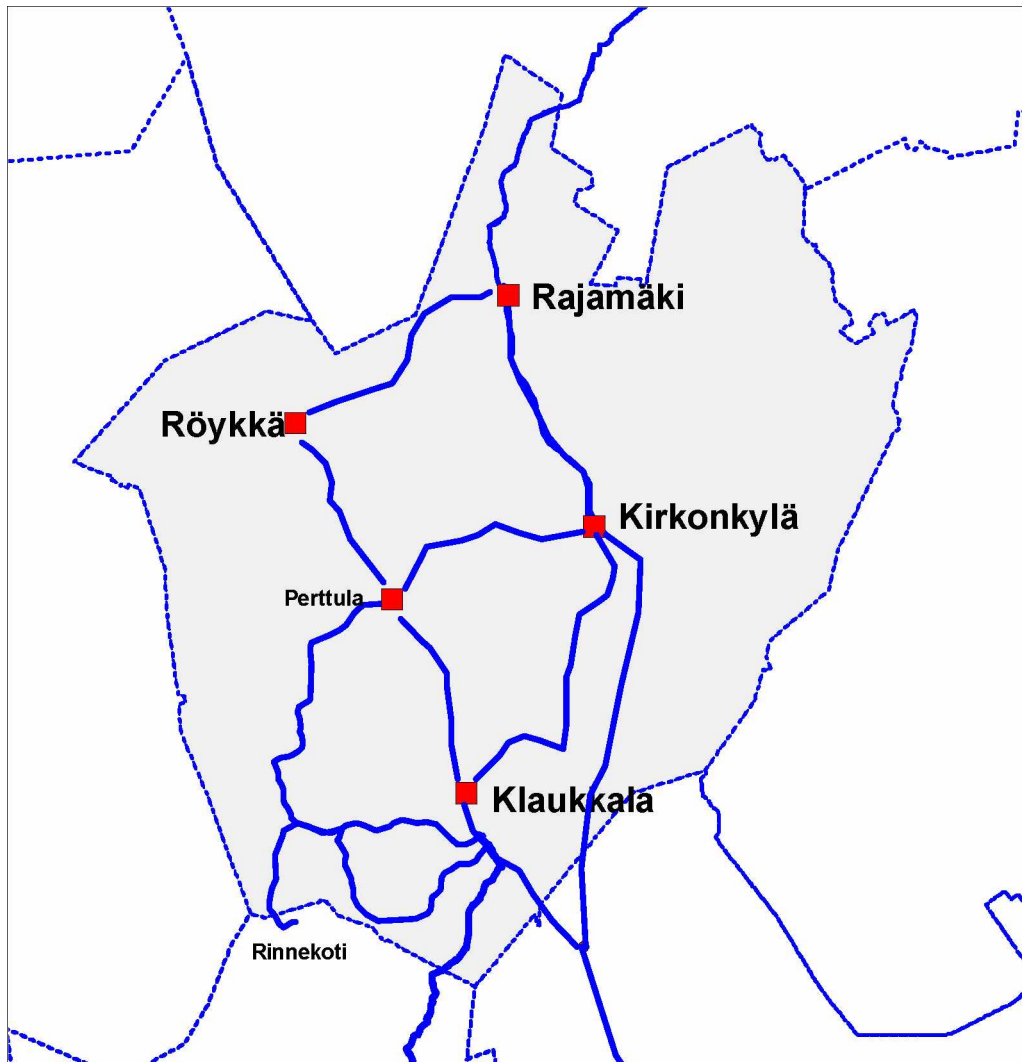
Sopimuksen purkautuessa on sopimusta rikkonut sopijapuoli velvollinen korvaamaan vastapuolelleen näin aiheuttamansa välittömän vahingon. Jos sopimus on purkautunut liikenteenharjoittajan vastuulla olevasta syystä, voidaan liikennöinnistä maksettavaa korvausta käyttää vahingonkorvaussaatavan kuittaamiseen.

Liikenteenharjoittaja voi lisäksi ensimmäisen sopimusvuoden aikana irtisanoa sopimuksen lakkaamaan kuuden (6) kuukauden irtisanomisajan jälkeen, jos tarjouksen tekemisen taustatietoina ilmoitetut matkustuksen määrä ja/tai matkalipputulot koskevat arviot osoittautuvat ennalta arvaamattomasti ja todistettavasti olennaisesti virheellisiksi siten, että liikenteen kannattavuus jää olennaisesti alhaisemmaksi kuin tarjousta tehtäessä on arvioitu eikä edellä kohdassa 5. mainituissa neuvotteluissa ole saavutettu ratkaisua.

Sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli tämä ei johda sopijapuolia tyydyttävään lopputulokseen, ratkaistaan erimielisyydet toimivaltaisen viranomaisen toimipaikan käräjäoikeudessa.

Liite 2 Kohteen kuvaus ja taustatiedot

Tarjouspyynnön kohteena on Nurmijärven päätaajamien ja pääkaupunkiseudun (Kivistön asemalle ja Kamppiin) välinen liikenne sekä yhteydet Rajamäen kautta Hyvinkäälle sekä Rinnekotiin oheisen kartan mukaisesti. Eri yhteysväleille tavoiteltava joukkoliikenteen palvelutaso on esitetty palvelutasoliitteessä. Lisäksi HSL-alueella liikenne tuottaa osan pääväylien joukkoliikenteen tarjonnasta ns. U-liikenteenä.

Kuva 1. Tarjouskilpailun kohteena olevan liikenteen toiminta-alue Nurmijärvellä.

Kohteeseen liittyviä taustatietoja

Maankäytön kehittämiseen liittyvät taustatiedot ja ennusteet eivät ole kumpaakaan osapuolta sitovia, mutta niiden on tarkoitus helpottaa liikennöitsijöitä hahmottamaan sopimuskohteen joukkoliikenteen kysynnän kasvupotentiaalia, jota hyödyntämällä liikenteen kannattavuutta voi parantaa sopimuskauden aikana.

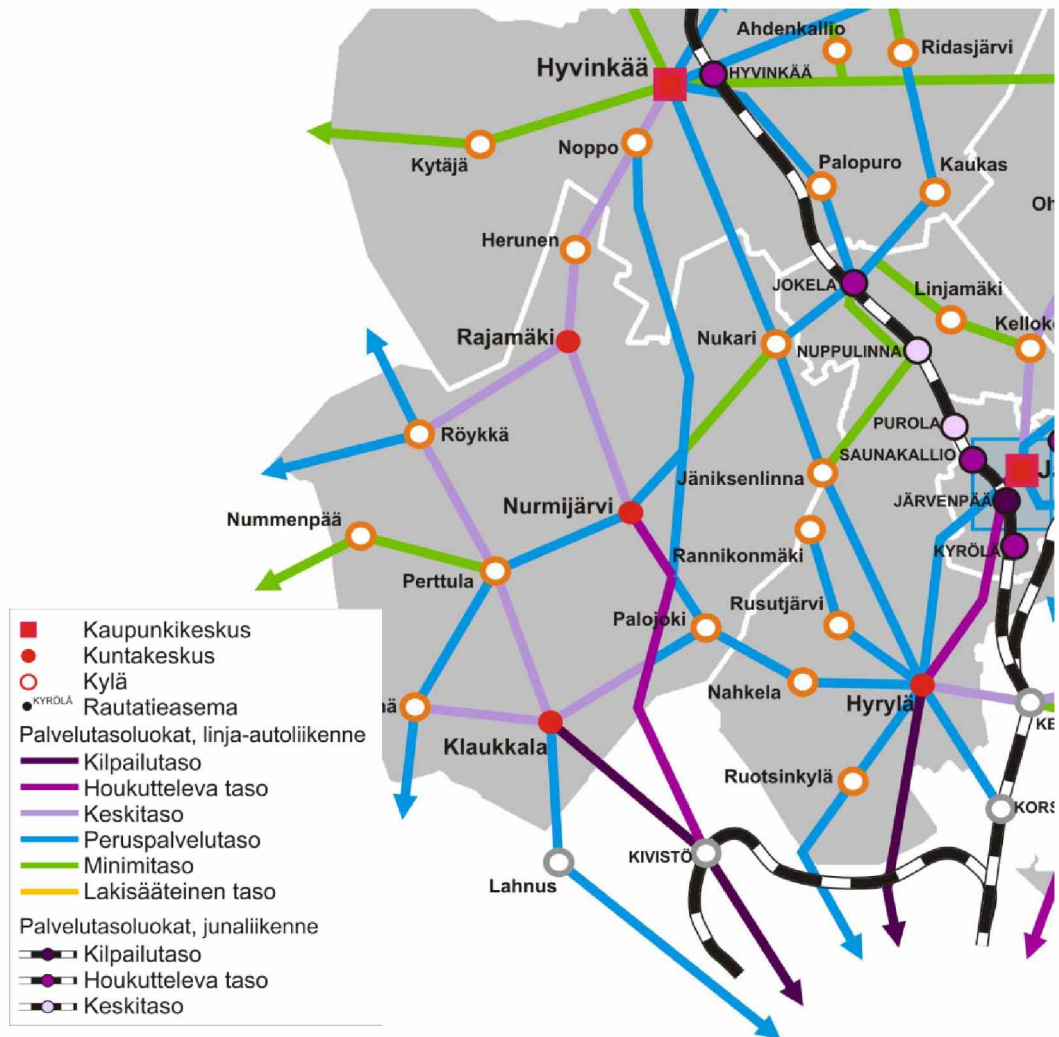
- Tieto nykyisistä liikenteistä ja niiden sopimustilanteesta jaoteltuna liikenteisiin, jotka sisältyvät tähän käyttöoikeussopimukseen ja liikenteisiin joilla on oikeus tuottaa palvelua käyttöoikeussopimuksen kohteena olevan liikenteen

toiminta-alueelle. (Esimerkki tästä aineistosta talviarkipäivien osalta on esitetty raportin lopussa).

- Kilpailun kohteena olevien liikenteiden matkustajatiedot.
 - *Tiedot tuotetaan Valluun (valtakunnalliseen joukkoliikenteen luparekisteriin) kehitettävästä matkustajalaskentaosiesta, joka toteutetaan vuoden 2012 aikana.*
- Tieto HSL:ltä U-liikenteen palvelualueesta (käytävissä olevista liikenneväylistä), roolista ja arvioiduista matkustajamääristä sekä HSL-korvauksista.
- Tärkeät kohteet ja niiden huomioitavat aikataulutarpeet.
 - *Linja-autoliikenteen kannalta merkittävät koulut ja oppilaitokset sekä niiden keskeiset työjärjestysajat*
 - *Suuret työpaikat ja niiden työvuorojen asettamat tarpeet aikatauluille*
- Tieto asutuksesta (esim. YKR-ruutuaineistona) ja sen kehitysennusteista sopimuskauden aikana.
- Tieto muista mahdollisesti joukkoliikenteen kysyntään vaikuttavista maankäytön tms. muutoksista sopimuskauden aikana. Keskeisimpiä tiedossa olevia muutoksia ovat:
 - *Marja-Vantaan 30.000 asukkaan ja lähes yhtä monen työpaikan kehittyminen Kehäradan, Hämeenlinnan moottoriväylän ja Kehä 3:n solmukohtaan.*
 - *Kehäradan tuoma uusi yhteys Aviapoliksen ja Itä-Vantaan suuntaan*
 - *Nurmijärven kolmeen päätaajamaan ja kyläkeskuksiin suunnattu hallittu väestönkasvu*
- Tieto Kampin terminaalien käytöstä liikennöitsijältä perittävästä korvauksesta/lähtö.
 - *Kustannus on sama kaikille.*

Liite 3 Palvelutasomäärittely

Oheisessa kuvassa on esitetty joukkoliikenteelle asetetut palvelutasotavoitteet Nurmijärven kunnan alueella yhteysväleittäin. Osa palvelutason mukaisesta liikenteestä tuotetaan muiden sopimusten alaisilla liikenteillä.

Kuva 1. Eri yhteysväleille tavoiteltava joukkoliikenteen palvelutaso talviarkipäivinä. (Lähde: uudenmaan ELYn joukkoliikenteen palvelutasopäätös 21.12.2011)

Taulukko 1. Joukkoliikenteen määrälliset ja laadulliset palvelutasotekijät eri palvelutasoluokissa.

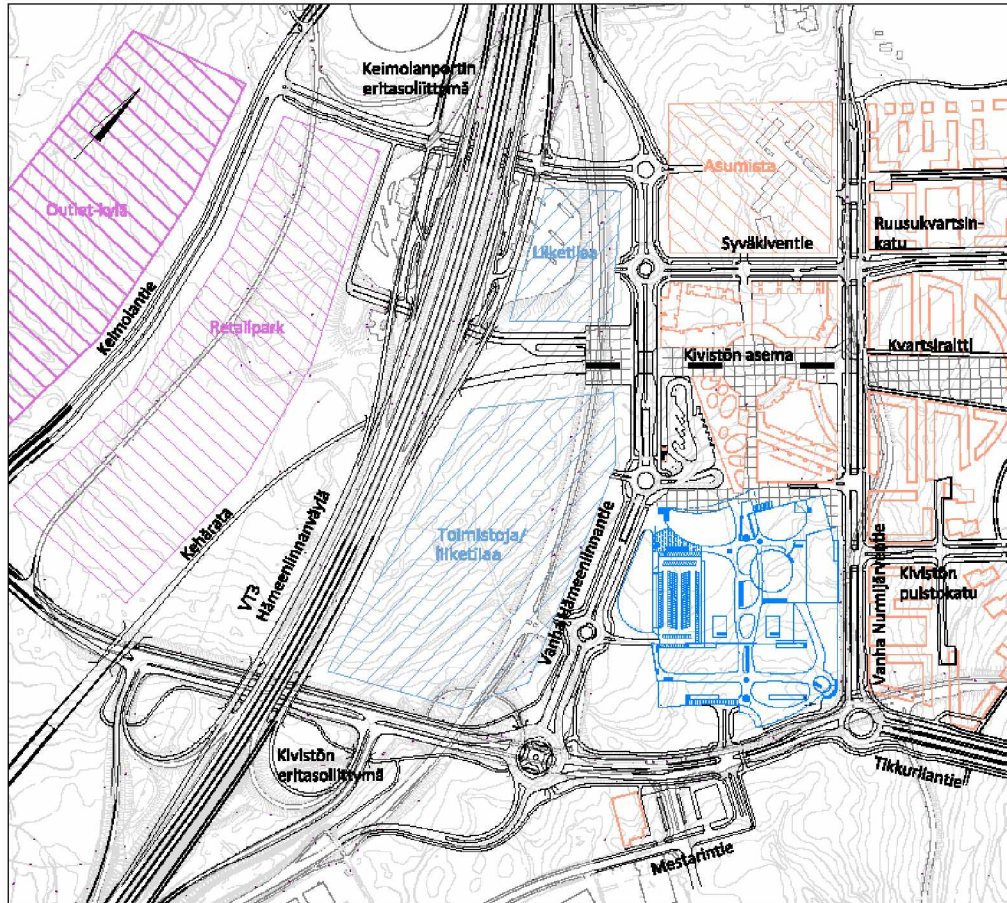
Palvelutasoluokka	Kilpailutaso	Houkutteleva taso	Keskitaso	Peruspalvelutaso	Minimitaso	Lakisääteinen taso
Esimerkkejä käyttäymäristästä	Keski suuret ja suuret kaupunkiseudut ja yhteydet niiden lähi keskuksiin	Keski suuret kaupunkiseudut, keskusten väliset yhteydet	Pienet ja keski suuret kaupunkiseudut, keskusten väliset yhteydet	Pienet kaupungit, keskusten väliset yhteydet	Yhteydet kylistä kuntakeskukseen	Haja-asutusalue
Määrittelmä	Todellinen vaihtoehto henkilöauton käytölle	Käyttökelpoinen vaihtoehto henkilöauton käytölle	Liikkumisvaihtoehto autottomille kansalaisille päivittäisiin kohteisiin	Kaupunkiseudun pakkokäyttäjän vähimmäismatkustustarpeiden tyydyttäminen	Perusyhteydet: aamulla töihin/kouluun, iltapäivällä takaisin, asiointi kahdesti viikossa	Ainoastaan lakisääteiset kuljetukset
Tavoite	Lisätä merkittävästi joukkoliikenteen kulutapaosuutta	Saada uusia matkustajia joukkoliikenteeseen	Tarjota jokapäiväisiä säännöllisiä liikkumismahdollisuuksia	Turvata erityisesti arjen liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo	Turvata asiointimahdollisuudet	Hoitaa lakisääteiset kuljetukset
Liikkumisen vapausaste	Voi kulkea vapaasti kiinnittämättä erityisesti huomiota aikatauluihin	Voi kulkea melko vapaasti aikataulun tuntien	Voi kulkea aikataulun asettamissa rajoissa	Voi kulkea, jos aikataulu mahdollistaa	Voi kulkea rajattuihin kohteisiin jos aikataulu mahdollistaa	Ei avoimia joukkoliikennepalveluita mahdollista
Määrälliset tekijät						
Liikennöinti-aika						
Aika: arki	06.00 - 00.00	07.00 - 21.00	07.00 - 20.00	07.00/08.00 - 17.00	08.00 - 16.00	
Aika: lauantai	07.00 - 00.00	09.00 - 21.00	09.00 - 17.00			
Aika: sunnuntai	09.00 - 23.00	10.00 - 21.00	12.00 - 17.00	liityntä kaukoliikenteeseen		
Yöllinen	Kysynnän mukaan	Kysynnän mukaan				
Vuoroväli/-määrä						
Vuorot: ruuhka	10 - 20 min	15 - 30 min	30 min			
Vuorot: arkipäivä	30 min	30 - 60 min	60 - 120 min	3 - 5 vuoroa / suunta koulu- ja asiointitarpeiden mukaisesti	1 - 2 vuoroa / suunta kylien ja kuntakeskuksen välillä	
Vuorot: arki-ilta (klo 18-)	30 min	30 - 60 min	60 - 120 min	tarpeen mukaan		
Vuorot: lauantai	30 min	30 - 60 min	60 - 120 min	tarpeen mukaan		
Vuorot: sunnuntai	30 min	60 min	120 min	tarpeen mukaan		
Etäisyys pysäkillle	300-500 m kävelyetäisyys	500-800 m kävelyetäisyys	1000 m	1200 m	1200 m	Perusopetus laki 5 km
Kokonaismatka-aika	Korkeintaan 1,3 kertaa henkilöauton matka-aika (tai pp kaupunkioissa)					
Vaihtojen määrä	Enintään yhden vaihdon yhteydet, poikkeuksena liityntävaihdot tiheään säännölliseen liikenteeseen	Enintään yhden vaihdon yhteydet, poikkeuksena liityntävaihdot tiheään säännölliseen liikenteeseen	Vaihto sallittu	Vaihto sallittu		
Laadulliset tekijät						
Täsmällisyys/Luotettavuus	Sitovia aikataulupisteitä (tai ajantasainen pysäkki-info), häiriötiedotus	Sitovia aikataulupisteitä (tai ajantasainen pysäkki-info), häiriötiedotus	Sitovia aikataulupisteitä	Sitovia aikataulupisteitä	Sitovia aikataulupisteitä	
Informaatio	Keskitetty aikataulu- ja reitti-info netissä, (ajantasaiset) aikataulumonitorit terminaaleissa ja tärkeimmillä pysäkeillä, jaettavat aikataulut, paperiaikataulut pysäkeillä	Keskitetty aikataulu- ja reitti-info netissä, (ajantasaiset) aikataulumonitorit terminaaleissa, jaettavat aikataulut, aikataulut tärkeimmillä pysäkeillä	Keskitetty aikataulu- ja reitti-info netissä, jaettavat aikataulut, aikataulut tärkeimmillä pysäkeillä	Keskitetty aikataulu- ja reitti-info netissä, jaettavat aikataulut	Keskitetty aikataulu- ja reitti-info netissä, jaettavat aikataulut	
Lippujärjestelmä	Monipuolinen yhteiskäyttöinen lippujärjestelmä koko matkaketjulla	Monipuolinen yhteiskäyttöinen lippujärjestelmä koko matkaketjulla	Yhteiskäyttöinen lippujärjestelmä koko matkaketjulla	Yhteiskäyttöinen lippujärjestelmä koko matkaketjulla	Yhteiskäyttöinen lippujärjestelmä koko matkaketjulla	
Kalusto	Kaupunkimainen paikallisliikenne esteetön, selkeä valaistu linjakilpi	Kaupunkimainen paikallisliikenne esteetön, selkeä valaistu linjakilpi	Kaupunkimainen paikallisliikenne esteetön, selkeä valaistu linjakilpi	selkeä valaistu linjakilpi	selkeä valaistu linjakilpi	
Linjaston selkeys	Helposti hahmotettavat reitit, yksilöivät linjatunnukset, runkolinjasto, vakiomuuttu aikataulut	Helposti hahmotettavat reitit, yksilöivät linjatunnukset, vakiomuuttu aikataulut	Helposti hahmotettavat reitit, yksilöivät linjatunnukset, vakiomuuttu aikataulut	Helposti hahmotettavat reitit, yksilöivät linjatunnukset		
Infrastruktuuri	Ruuhkautumisen mukaan kaista- ja valoetäisyyksiä, korkeatasoiset ja esteettömät terminaalit ja pysäkit, keskeisillä pysäkeillä katos ja tarvittaessa pyöräpaikoitus (runkolukitus), opastettu liityntäpysäköinti tarpeen mukaan	Ruuhkautumisen mukaan kaista- ja valoetäisyyksiä, korkeatasoiset ja esteettömät terminaalit ja pysäkit, keskeisillä pysäkeillä katos ja tarvittaessa pyöräpaikoitus (runkolukitus), opastettu liityntäpysäköinti tarpeen mukaan	Keskeisillä pysäkeillä katos ja tarvittaessa pyöräpaikoitus (runkolukitus), liityntäpysäköinti tarpeen mukaan	Keskeisillä pysäkeillä katos ja tarvittaessa pyöräpaikoitus tilaa (runkolukitus), liityntäpysäköinti tarpeen mukaan	Pysäkkivarustus ja liityntäpysäköinti tarpeen mukaan	

Tähän liitetään tieto kehäradan vuorotarjonnasta ja liityntäliikennesuunnitelma, kun se HSL:sta saadaan. (Valmistuu vuoden 2012 aikana)

Liityntäyhteyksiä Kivistön asemalle voidaan järjestää kolmentasoisina:

- moottoritien pysäkeiltä on kevyen liikenteen alikulku asemalle, matka n. 400 m
- Vanhan Hämeenlinnantien varressa on läpiajavien bussien pysäkit aseman vieressä
- 2015 jälkeen toteutettavassa liityntäbussiterminaalissa on varattu laiturin Nurmijärven linjoille

Liikennesuunnitelmien tarjousvertailussa liityntä Vanhalta Hämeenlinnantieltä on katsottava HSL:n näkökulmasta palvelutasoltaan paremmaksi kuin moottoritieltä kulkevilla linjoilla. Muutenkin Vanhaa Nurmijärventietä kulkevat yhteydet Kivistön, Vantaanpuiston ja Vantaanlaakson kohdalla parantavat palvelutasoa HSL-alueella ja tuottavat lisää U-liikennenuosuja.

Kuva 2. Kivistön aseman pintaliikenteen alustava suunnitelmakuva.

Lepsämä														
Lepsämä-Klaukkala	3	perus												
Lepsämä-Rinne koti	3	perus												
Rinne koti-Lepsämä	3	perus												
Lepsämä-Perttula	2	perus												
Perttula-Lepsämä	2	perus												
Klaukkala-Lahnus-Kamppi	2,5	perus												Myös muuta liikennettä
Kamppi-Lahnus - Klaukkala	2,5	perus												Myös muuta liikennettä
Klaukkala-Kamppi *	5	kil-pailu												Myös muuta liikennettä Poikkeako Kivistössä?
Kamppi-Klaukkala*	5	kil-pailu												Myös muuta liikennettä Poikkeako Kivistössä?
Klaukkala-Kivistö*	4,5	kil-pailu												Jatkaako Kamppiin?
Kivistö-Klaukkala*	4,5	kil-pailu												Tuleeko Kampista sakka?
Nurmijärvi-Kamppi	4,5	houkutteleva												Poikkeako Kivistössä?
Kamppi-Nurmijärvi	4,5	houkutteleva												Poikkeako Kivistössä?
Nurmijärvi-Palojoki	2	perus												
Palojoki-Nurmijärvi	2	perus												
Palojoki-Klaukkala	2	perus												
Klaukkala-Palojoki	2	perus												

*= Liikennöitsijä saa itse ratkaista Kivistön asemalle ja Kamppiin suuntautuvan liikenteen työnjaon. Ohjaavana reunaehtona toimii, että Kivistön ja Klaukkalan välisen liikenteen osalta tavoitellaan xx minuutin vuoroväliä. Myös Kamppiin saakka ajavat vuorot voivat poiketa Kivistön asemalla.

Vertailutaulukkoa tulee jatkossa laajentaa HSL-alueen osalta, jotta voidaan vertailla miten liikenteet toteutetaan eri tarjouksissa 3-tien itäpuolella Kivistön ja Kampin välillä osuudella.

Kunkin yhteysvälin parhaiten palvelutasomäärittelyn täyttävä tarjonta saa maksimipisteet. Muille annetaan pisteitä suhteessa paras tarjonta/tarjoajan tarjonta. Oheisen taulukon mukaiset yhteysvälikohtaiset tiedot pisteytetään erikseen eri ajankohtien osalta. Eri ajankohtien tarjontaa painotetaan seuraavasti:

Ajankohta	Painoarvo %
M-P kouluvuoden aikana	55
L kouluvuoden aikana	12
S ja pyhäpäivät kouluvuoden aikana	12
M-P koulujen kesäloman aikana	15
L koulujen kesäloman aikana	3
S ja pyhäpäivät koulujen kesäloman aikana	3

Lopulliset tarjonnan laatuasteet muodostetaan laskemalla yhteen kunkin ajankohdan kokonaispisteet painoarvolla painotettuna. Seuraavilla sivuilla on pienellä malliaineistolla muodostettu esimerkkilaskelma laatuasteiden muodostumisesta

LIITE A 4 / 4 (6)

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	tavoitetaso	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA I						
			ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	yht.
Hyvinkää- Rajamäki	3,5	perus	1	2	4	2	2		11
Rajamäki- Hyvinkää	3,5	perus	1	1	2	1	1		6
Rajamäki- Nurmijärvi	4	keski	5	6	10	5	2	1	29
Nurmijärvi- Rajamäki	4	keski	2	6	6	5	6	3	28
Rajamäki- Röykkä	3	keski	4	3	5	3	1	1	17
Röykkä- Rajamäki	3	keski	1	6	5	3	2	1	18
Vuorot yhteensä									109

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	tavoite-taso	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA II						
			ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	yht.
Hyvinkää- Rajamäki	3,5	perus		2	3	2	1		8
Rajamäki- Hyvinkää	3,5	perus		2	3	2			7
Rajamäki- Nurmijärvi	4	keski	3	5	6	5	2		21
Nurmijärvi- Rajamäki	4	keski	1	5	5	5	4	1	21
Rajamäki- Röykkä	3	keski	2	3	4	3	1		13
Röykkä- Rajamäki	3	keski		5	4	3	2		14
Vuorot yhteensä									84

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	tavoite-taso	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA III						
			ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	yht.
Hyvinkää- Rajamäki	3,5	perus	2	3	4	3	2		14
Rajamäki- Hyvinkää	3,5	perus	1	2	3	2	1		9
Rajamäki- Nurmijärvi	4	keski	5	4	8	4	5	2	28
Nurmijärvi- Rajamäki	4	keski	3	5	5	4	5	2	24
Rajamäki- Röykkä	3	keski	3	3	4	3	2		15
Röykkä- Rajamäki	3	keski	1	5	6	4	2		18
Vuorot yhteensä									108

Oheiseen taulukkoon on koottu edellisen sivun malliaineistoista kunkin yhteysvälin paras tarjottu tarjonta eri ajankohtina. Kunkin tarjoajan tarjoamaa määrää verrataan tämän taulukon tietoihin.

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	tavoite-taso	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) PARHAAT TARJONNAT RUUDUITTAIN						
			ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	yht.
Hyvinkää-Rajamäki	3,5	perus	2	3	4	3	2		14
Rajamäki-Hyvinkää	3,5	perus	1	2	3	2	1		9
Rajamäki-Nurmijärvi	4	keski	5	6	10	5	5	2	33
Nurmijärvi-Rajamäki	4	keski	3	6	6	5	6	3	29
Rajamäki-Röykkä	3	keski	4	3	5	3	2	1	18
Röykkä-Rajamäki	3	keski	1	6	6	4	2	1	20

Oheisessa taulukossa on verrattu tarjoajan I tarjoamaa vuoromäärää kunkin yhteysvälin ja ajankohdan parhaaseen tarjottuun tarjontaan. Seuraavalla sivulla on vastaava matriisi tarjoajien II ja III tarjonnasta.

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA I							
		ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	Summa	Painotettu summa
Hyvinkää-Rajamäki	3,5	0,50	0,67	1,00	0,67	1,00		3,83	13,42
Rajamäki-Hyvinkää	3,5	1,00	0,50	0,67	0,50	1,00		3,67	12,83
Rajamäki-Nurmijärvi	4	1,00	1,00	1,00	1,00	0,40	0,50	4,90	19,60
Nurmijärvi-Rajamäki	4	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	5,67	22,67
Rajamäki-Röykkä	3	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50	1,00	5,50	16,50
Röykkä-Rajamäki	3	1,00	1,00	0,83	0,75	1,00	1,00	5,58	16,75
								Pisteet yhteensä	101,77

Lopullista vertailua varten muodostetaan vastaavanlaiset matriisit myös koulujen kesäloman aikaisesta liikenteestä sekä L+/L++ ja S+/S++ -liikenteistä. Seuraavan sivun alareunan taulukossa on esitetty eri ajankohtien kokonaispisteiden yhdistäminen lopullisiksi vertailupisteiksi.

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA II							
		ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	Summa	Paino- tettu summa
Hyvinkää- Rajamäki	3,5	0,00	0,67	0,75	0,67	0,50		2,58	9,04
Rajamäki- Hyvinkää	3,5	0,00	1,00	1,00	1,00	0,00		3,00	10,50
Rajamäki- Nurmijärvi	4	0,60	0,83	0,60	1,00	0,40	0,00	3,43	13,73
Nurmijärvi- Rajamäki	4	0,33	0,83	0,83	1,00	0,67	0,33	4,00	16,00
Rajamäki- Röykkä	3	0,50	1,00	0,80	1,00	0,50	0,00	3,80	11,40
Röykkä- Rajamäki	3	0,00	0,83	0,67	0,75	1,00	0,00	3,25	9,75
								Pisteet yhteensä	70,43

Yhteysväli	yhteysvälin painoarvo	Tarjonta M-P kouluvuoden aikana (vuorojen lukumäärä) TARJOAJA III							
		ennen klo 7	klo 7-9	klo 9-15	klo 15-17	klo 17-21	klo 21-24	Summa	Paino- tettu summa
Hyvinkää- Rajamäki	3,5	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		5,00	17,50
Rajamäki- Hyvinkää	3,5	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		5,00	17,50
Rajamäki- Nurmijärvi	4	1,00	0,67	0,80	0,80	1,00	1,00	5,27	21,07
Nurmijärvi- Rajamäki	4	1,00	0,83	0,83	0,80	0,83	0,67	4,97	19,87
Rajamäki- Röykkä	3	0,75	1,00	0,80	1,00	1,00	0,00	4,55	13,65
Röykkä- Rajamäki	3	1,00	0,83	1,00	1,00	1,00	0,00	4,83	14,50
								Pisteet yhteensä	104,08

Ajankohta	Paino- arvo %	Eri ajankohtien kokonaispisteet			Eri ajankohtien pisteet painotettuna		
		Tarjoaja I	Tarjoaja II	Tarjoaja III	Tarjoaja I	Tarjoaja II	Tarjoaja III
M-P kouluvuoden aikana	55	101,77	70,43	104,08	55,97	38,74	57,24
L kouluvuoden aikana	12	102,52	85,6	101,4	12,30	10,27	12,17
S ja pyhäpäivät kouluvuoden aikana	12	103,22	99,95	101,3	12,39	11,99	12,16
M-P koulujen kesäloman aikana	15	101,22	75,45	103,55	15,18	11,32	15,53
L koulujen kesäloman aikana	3	103,44	95,22	99,55	3,10	2,86	2,99
S ja pyhäpäivät koulujen kesäloman aikana	3	104,22	100,22	101,44	3,13	3,01	3,04
					102,08	78,18	103,13

Liite 5 Lipputuotteet ja niiden asiakashinnat sopimuskauden alkaessa

Lipputuotteet, joiden hinnan määrää Nurmijärven kunta yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa:

30-päivän kausilippu eli Nurmijärvi-lippu

- Rajoittamaton matkustusoikeus valitun vyöhykkeen alueella, voimassa 30 päivää.
- Nurmijärvi-Helsinki-vyöhyke
 - Asiakashinta on 100 € (1.1.2012)
- Nurmijärvi-Espoo/Vantaa-vyöhyke
 - Asiakashinta on 70 € (1.1.2012)

Keski-Uudenmaan Seutulippu

Kelpaa Keski-Uudenmaan seutulippualueella (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo ja Tuusula.) Rajoittamaton matkustusoikeus seutulippualueella 30 päivän ajan. Asiakashinta on 63 € (1.1.2012). Liikennöitsijälle maksetaan jatkosakin seutulippusopimuksen mukainen hintavelvoitekorvaus.

Nurmijärven kunnan määräämien lipputuotteiden asiakashintoja tarkistetaan kerran vuodessa, niin että muutos astuu voimaan aina vuoden alussa.

Lipputuotteet, joiden hinnan määrää HSL:

”U-lippu”

U-liikenteen lipputuotteilla tehdyistä nousuista liikennöitsijälle maksetaan kiinteä nousukohtainen korvaus. U-liikenteen lipunhintoja tarkistetaan HSL:n hallituksen päätöksellä hallituksen määrääminä ajankohtina.

Lipputuotteet, joiden hinnan määrää Hyvinkään kaupunki

- Alennettu kertalippu

Hinnaltaan määrättyistä lipputuotteista muodostuva asiakastulo

Siirtymäajan sopimusten voimassaolon aikana hinnaltaan määrättyjen lipputuotteiden nousuista maksetaan kullekin liikennöitsijälle nousukohtainen korvaus. Korvauksen suuruus määräytyy samoin perustein kaikkiin lippujen kelpoisuusalueen liikenteisiin, riippumatta liikenteiden lupa- tai sopimusmuodosta.

Lipputuotteen hinnan määrääjä maksaa nousukohtaisen korvauksen liikennöitsijälle tai hänen valtuuttamalleen selvittäjälle. Toisin sanoen lippusubventiot eivät sisälly käyttöoikeussopimukseen, vaan ne katsotaan asiakastuloksi.

Muut lipputuotteet, joiden pitää kelvata maksuvälineenä:

- Kertaliput
- 22 ja 44 matkan vuosiliput ym. valtakunnalliset Matkahuollon liput
- Lisäksi liikennöitsijä saa tarjota omia lipputuotteita

Liite 6 Maksu- ja informaatiojärjestelmän vaatimukset

- *Yksilöidään käytettävä maksujärjestelmä ja informaatiojärjestelmä, jotka tulevat kyseeseen ja vaadittava yhteensopivuus muihin järjestelmiin.*
- *Kuvataan U-liikenteen asettamat velvoitteet.*

Liite 7 Käyttöoikeussopimus

1. Sopimuksen osapuolet

Tämän sopimuksen sopijapuolina ovat

toimivaltaisena viranomaisena

NN ELY-keskus (mahdollisesti myös HSL jos U-liikenteen roolista tulee suuri)

Yhteystiedot:

Yhteyshenkilö:

ja liikenteenharjoittajana

Liikennöitsijä:

Yhteystiedot:

Yhteyshenkilö:

- *Samassa sopimuksessa voi olla osapuolena useita liikennöitsijöitä (tarjousyhteenliittymä).*

2. Sopimuksen kohde

Sopimuksen kohteena on käyttöoikeus julkisen liikenteen liikenneverkkoon seuraavasti:

- Nurmijärven päätaajamien ja pääkaupunkiseudun välinen liikenne sekä yhteydet Nurmijärveltä Rajamäen kautta Hyvinkäälle sekä yhteydet Rinnekotiin.
- HSL-alueella liikenne toimii ns. U-liikenteenä.
- Tarkempi määrittely on esitetty liitteessä 2.

3. Sopimusasiakirjat

Tämä sopimus

Tarjouspyyntö

Tarjous liitteineen

liite 1 käyttöoikeussopimuksen yleiset ehdot

liite 2 kilpailukohteen kuvaus

liite 3 palvelutasomäärittely

liite 4 liikenteen tarjontaa koskevat tiedot

liite 5 lipputuotteet ja niiden asiakashinnat

liite 6 maksu- ja informaatiojärjestelmän kuvaus tai vaatimukset

liite 8 kalustovaatimukset

Jos sopimusasiakirjoissa esiintyy tulkintatarvetta, niin tulkinnassa noudatetaan edellä lueteltua tärkeysjärjestystä.

4. Maksettava korvaus

Toimivaltainen viranomainen on velvollinen maksamaan tämän sopimuksen kohteena olevasta liikenteestä alla esitetyn mukaisen käyttöoikeuskorvauksen. Lisäksi asiakastulot sekä mahdolliset rahti- ja mainostulot jäävät kokonaan liikennöitsijälle. Liikenteenharjoittajalle maksettava korvaus on ilmoitettu vuoden 201x xxxkuun hintatasossa. Liikennöinnistä maksettava korvaus perustuu seuraavaan arvonlisäverolliseen vuosihintaan:

Vuosikorvaus x00.000 €

Edellä mainittua hintaa tarkistetaan käyttöoikeussopimuksen yleisten ehtojen kohdassa 4 kuvatulla tavalla.

5. Lippujen asiakashinnat ja niiden tarkistusperiaatteet

Liikenteenharjoittaja pitää myymistään lipuista saamansa lipputulot. Sopimuksen liitteessä 5 ilmoitettuja matkalippujen hintoja ja hinnaltaan määräytyistä lipputuotteista maksettavia nousukohtaisia korvauksia tarkistetaan siten, kuin käyttöoikeussopimuksen yleisissä ehdoissa ja liitteessä 5 on todettu.

6. Maksuaikataulu

Maksuaikataulu ja indeksitarkistusten ajankohdat on esitetty käyttöoikeussopimuksen yleisten ehtojen kohdassa 4.

7. Alihankinta

Liikennöitsijällä on oikeus käyttää alihankkijaa. Alihankinnan osuuden tulee olla vuositasolla mitattuna alle 50 % sopimuksen mukaisen liikenteen kilometrisuoritteesta. Toimivaltaisen viranomaisen tulee hyväksyä alihankkijat ja muutokset alihankkijoissa ennen muutosta tai alihankinnan aloitusta. Alihankinnasta ja alihankkijoista on tarjouspyynnön ja tarjouksen mukaisesti sovittu seuraavaa:

- Alihankkijat

8. Liikenteestä vastaava henkilö

Liikenteestä vastaava henkilö on liikenteen alkaessa N.N

9. Kalusto

Liikenteessä käytettävien linja-autojen on oltava tyyppiltään, iältään ja muilta ominaisuuksiltaan vähintään liitteessä 8 esitettyjen vaatimusten mukaisia koko sopimuskauden ajan.

10. Maksu- ja informaatiojärjestelmä

Tämä sopimuksen mukaisessa liikenteessä on käytössä seuraava tarjouspyynnön mukainen maksu- ja informaatiojärjestelmä, johon liikenteenharjoittajan tietojärjestelmät ja laitteet tarvittavilta osin liitetään:

- *Yksilöidään tässä sopimuskohteessa käytettävä maksujärjestelmä ja informaatiojärjestelmä, ja kuvataan niiden yhteensopivuus muihin järjestelmiin.*

11. Käyttöoikeussopimuksen mukaisen oikeuden suoja

Käyttöoikeussopimus tuottaa liikenteenharjoittajalle palvelusopimusasetuksen ja joukkoliikennelain mukaisen suojan/yksinoikeuden kilpailevalta liikenteeltä seuraavasti:

- Nurmijärven päätaajamien ja Kivistön/Kampin välinen matkustus.
- Rajamäen ja Hyvinkään välinen matkustus.
- Klaukkalasta Lepsämään ja Rinnekotiin suuntautuva matkustus.
- Alueella voimassa olevien siirtymäajan sopimusten mukaisen liikenteen toiminta-alueet ovat osittain päällekkäisiä tämän sopimuskohteen kanssa. Näitä liikennettä tuottavilla yrityksillä on oikeus ottaa ja jättää matkustajia myös tämän käyttöoikeussopimuksen liikenteen toiminta-alueella.
- Myös siirtymäajan sopimukseen tai reittiliikennelupiin perustuva liikenne voi muuttua sopimuskauden aikana.
- HSL:n toimivalta-alueella tämä liikenne toimii ns. U-liikenteenä.
- HSL:n ja Hyvinkään toimivalta-alueille ei muodostu yksinoikeutta.

12. Vakuudet

Liikennöitsijä asettaa tämän sopimuksen mukaisten sopimusvelvoitteidensa kaikenpuolisesta täyttämisestä vakuuden, jonka suuruus on xx.xxx euroa. Vakuuden purkamisesta liikenteen käynnistyttyä sekä vakuuden käyttämisestä toimivaltaisen viranomaisen vahingonkorvaussaatavien kuittaamiseen on todettu käyttöoikeussopimuksen yleisten ehtojen 15. kohdassa.

13. Korvausten pidättäminen ja kuittaus

Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus pidättää osa liikenteenharjoittajalle maksettavasta korvauksesta ja käyttää sitä sopimusrikkomuksesta johtuvien vahingonkorvaus- ja muiden saatavien kuittaamiseen kuten yleisten ehtojen 15. kohdassa on todettu.

14. Erimielisyydet

Sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli tämä ei johda sopijapuolia tyydyttävään lopputulokseen, ratkaistaan erimielisyydet toimivaltaisen viranomaisen toimipaikan käräjäoikeudessa.

15. Sopimuksen purkautuminen

Sopimuksen purkautumisen osalta noudatetaan, mitä käyttöoikeussopimuksen yleisten ehtojen 16. kohdassa on todettu.

16. Voimassaolo

Tämän sopimuksen voimassaolo alkaa 1.1.2015 ja päättyy 31.12.2019.

LIITE A 7 / 4 (4)

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samansanaista kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle.

Päiväys

Allekirjoitukset

Liite 8 Kalustovaatimukset

Käyttöoikeussopimuksen linja-autoja koskevat vaatimukset

Käyttöoikeussopimuksen mukaisessa liikenteessä tulee käyttää alla olevan määritelmän mukaisia linja-autoja. Jäljempänä ilmoitetut määräykset ovat kaluston vähimmäisvaatimuksia.

Yksittäisen linja-auton enimmäisikä on 16 vuotta laskettuna rekisteröintiajankohdasta. Auton ikä lasketaan rekisteröintihetkestä sopimusvuoden aloitusajankohtaan. Enimmäisikäehto koskee kutakin sopimuksen mukaista liikennöintivuotta erikseen. Sopimuksen mukaisessa liikenteessä liikennöivien autojen keski-ikä ei saa jatkuvasti ylittää 15 vuotta. *(Voi olla sopimuskauden alussa tiukempi kuin myöhemmin sopimuskaudella.)*

Kokonaan uudelleen koritetun tai koriltaan siten peruskorjatun, että korin lattiapinnat, seinä- ja kattoverhoilu sekä istuinpäällysteet on uusittu ja kori on ulkopuolelta uudelleen maalattu, auton ikä on uudelleenkorittamisen tai peruskorjauksen valmistuskuukauden lopussa viisi (5) vuotta. Korjaus tulee voida todentaa sen toteuttajan antamalla todistuksella, jossa tehdyt korjaustoimenpiteet on yksilöity. Uudelleenkorittaminen tai korin peruskorjaus voi lyhentää auton laskennallista ikään vain yhden kerran.

Käytettävän kaluston tulee olla siistiä. Ikkunoiden ja penkkiverhoiluiden tulee olla ehjät. Autojen tulee olla ehjiä ja käyttöominaisuuksiltaan ko. liikenteeseen sopivia. Enimmäkseen lapsia tai koululaisia kuljettavien vuorojen autoihin suositellaan alkolukkoa sekä matkustajien turvavöitä silloinkin, kun auton käyttöönottovuoden mukaan niitä ei lainsäädännön perusteella vaadittaisi.

Kohteeseen soveltuva linja-auto, jossa tulee vähintään olla:

- ovijärjestys vähintään 1+1+0 tai 1+0+1 (etu-, keski- ja takaovi)
- autossa tulee olla matkustajapaikkoja sellainen määrä, että matkustajamäärä ei säännöllisesti ylitä rekisteriin merkittyä matkustajapaikkamäärää.
- tavaratilaa vähintään 1 luukku, jonne mahtuvat esim. kokoon taitetut lastenvaunut, kokoon taitettu pyörätuoli, polkupyörä tai sukset ym.
- selkeä, valaistavissa oleva linja- tai reitti/määränpääkilpi tai -näyttö joko tuulilasissa tai sen yläpuolella
- älykorttipohjaisten matkalippujen lukemiseen soveltuva lukijalaite
- kaikkien käytettävien linja-autojen tulee täyttää vähintään Euro 2 -tason päästövaatimukset typen oksidien (NOx) ja partikkeleiden (PM) osalta.

Ominaisuuksiltaan ja tyypiltään muunlaisia busseja saadaan käyttää ainoastaan poikkeuksellisesti ja toimivaltaisen viranomaisen suostumuksella silloin, kun busseja ei ole välttämättömien korjaustöiden, varaosien saantivaikeuksien vuoksi tai jostain muusta liikennöitsijästä riippumattomasta syystä käytettävissä. Vara-autojen käyttö voi kestää yhtäjaksoisesti enintään viisi arkipäivää.

Jos liikennöintisuunnitelman mukainen liikennöinti edellyttää perustellusti erilaista kalustoa, voidaan kalustovaatimuksista poiketa.

Tarjouksen sisältörunko

Tarjouksen perustiedot

- tarjoajan nimi ja yhteystiedot
- liikenteestä vastaava henkilö
- ilmoitus varikkopalveluiden järjestämisestä
- muutoksiin sovellettavat yksikköhinnat
- tarjouksen voimassaolo
- päiväys ja allekirjoitukset

Tarvittaessa ilmoitettavat tiedot

- selvitys mahdollisesta tarjousyhteenliittymästä
- selvitys mahdollisesta alihankinnasta

Tarjouksen pakolliset liitteet

- selvitys siitä, että tarjoajalla on tarjouksen jättäessään voimassa olevien joukkoliikennettä koskevien säädösten mukaan oikeus joukkoliikenteen harjoittamiseen. Lisäksi on esitettävä selvitys siitä, että liikenteestä vastaava henkilö täyttää säädöksissä määrätyt ehdot
- tilinpäätösasiakirjat kahdelta viimeiseltä tilikaudelta
- verottajan todistus siitä, että tarjoajalla ei ole vastuullaan ennakonpidätysvelkaa
- vakuutusyhtiön ilmoitus siitä, että työntekijöiden eläkevakuutusmaksut on maksettu
- selvitys siitä, mitä työehtosopimusta noudatetaan
- selvitys yrityksen asiakaspalautejärjestelmästä,
- liikennöintisuunnitelma
- kalustoluettelo
- palvelun laatulupaus

Liikenteet, jotka jäävät toimimaan yhteistyössä tämän käyttöoikeussopimuksen liikenteen kanssa.

Tyyppi	Lähtöpaikka	Kohdepaikka	Lähtö	Perillä	Liikennöitsijä	Lupatunnus	Voimassa
PIKA	FORSSA	HELSINKI LAS	530	720	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
PIKA	FORSSA	HELSINKI LAS	500	650	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	KLAUKKALA	1100	1135	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	KLAUKKALA	1000	1035	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	VIHTI	1900	2015	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	VIHTI	1535	1700	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	OTALAMPI	1325	1440	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	VIHTIJÄRVI	710	815	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	KARKKILA	1435	1555	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	FORSSA	1600	1825	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	LOPPI KK	1405	1535	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	KARKKILA	1615	1730	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	KORPI	1628	1725	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
PIKA	HELSINKI LAS	FORSSA	1530	1725	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	KARKKILA	HELSINKI LAS	615	740	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	KARKKILA	HELSINKI LAS	530	710	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	KLAUKKALA	HELSINKI LAS	830	910	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	KLAUKKALA	HELSINKI LAS	1215	1250	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	KLAUKKALA	HELSINKI LAS	1045	1120	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	LINTULA (VIHTI)	HELSINKI LAS	1426	1545	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	LINTULA (VIHTI)	HELSINKI LAS	1031	1140	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	LOPPI KK	HELSINKI LAS	645	825	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	RÖYKKÄ	HELSINKI LAS	1745	1840	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	VIHTI	HELSINKI LAS	525	640	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	VIHTI	HELSINKI LAS	625	805	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	VIHTIJÄRVI	HELSINKI LAS	815	920	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500161	2019
VAKIO	HELSINKI LAS	LOPPI KK	720	850	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500170	2014
VAKIO	HELSINKI LAS	LOPPI KK	1510	1645	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500170	2014
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1610	1740	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500170	2014
VAKIO	LOPPI KK	HELSINKI LAS	1055	1225	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500170	2014
VAKIO	LOPPI KK	HELSINKI LAS	525	655	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500170	2014
VAKIO	HELSINKI LAS	KARKKILA	1615	1735	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500171	2016
VAKIO	KARKKILA	HELSINKI LAS	1415	1540	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500171	2016
VAKIO	KARKKILA	HELSINKI LAS	1715	1830	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500171	2016
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	1505	1530	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500171	2016
VAKIO	HELSINKI LAS	HÄMEENLINNA LAS	1820	2040	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500172	2017
VAKIO	HÄMEENLINNA LAS	HELSINKI LAS	1415	1655	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500172	2017
VAKIO	LOPPI KK	HELSINKI LAS	1310	1440	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500172	2017
VAKIO	LOPPI KK	HELSINKI LAS	1200	1325	YHDYSLIIKENNE OY	SIIRTYMÄ500172	2017
VAKIO	HELSINKI LAS	FORSSA	1230	1435	LINJALIIKENNE KIVISTÖ OY	SIIRTYMÄ500178	2018
EP	HELSINKI LAS	KANKAANPÄÄ	1630	2015	LÄNSILINJAT OY	SIIRTYMÄ500199	2018
EP	KANKAANPÄÄ	HELSINKI LAS	940	1335	LÄNSILINJAT OY	SIIRTYMÄ500199	2018
PIKA	HELSINKI LAS	NOKIA LAS	1315	1630	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	NOKIA LAS	810	1115	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019

PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1730	2000	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1845	2100	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1045	1300	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1140	1400	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1455	1720	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1340	1600	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	2045	2335	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	2145	2430	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	2245	2530	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	2345	2630	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	100	350	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	KESKUSTORI	315	605	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	910	1140	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1515	1750	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1655	1925	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1800	2035	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1945	2225	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1110	1340	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1600	1830	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	715	955	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1015	1255	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1210	1455	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1410	1700	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	1630	1920	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HELSINKI LAS	TAMPERE LAS	605	850	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	HÄMEENLINNA LAS	HELSINKI-VANTAA	1310	1425	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
EP	NOKIA HOTELLI EDEN	HELSINKI LAS	630	930	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
EP	NOKIA HOTELLI EDEN	HELSINKI LAS	1110	1430	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	LAHTI LAS	800	1000	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1425	1645	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	530	750	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1125	1345	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1315	1530	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1515	1735	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	605	840	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	730	940	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	310	605	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	145	430	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	420	705	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	2000	2240	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	900	1145	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	545	820	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	750	1020	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1000	1230	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	500	745	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	630	915	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1250	1530	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019

PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1400	1645	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1600	1850	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
PIKA	TAMPERE LAS	HELSINKI LAS	1100	1345	VÄINÖ PAUNU OY	SIIRTYMÄ500209	2019
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1510	1650	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	600	715	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	800	920	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1155	1305	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1305	1420	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1410	1525	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1710	1825	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	625	800	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	700	845	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	935	1105	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	SALMELANMÄKI	NURMIJÄRVI	655	730	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	SALMELANMÄKI	NURMIJÄRVI	755	830	NURMIJÄRVEN LINJA OY	SIIRTYMÄ500227	2014
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	750	915	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1915	2040	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1620	1800	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	2200	2315	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1505	1645	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1545	1715	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	2058	2215	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HÄMEENLINNA LAS	1040	1320	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HÄMEENLINNA LAS	1730	2000	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	RIIHIMÄKI LAS	1815	2100	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	830	1000	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1030	1155	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1310	1435	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1420	1555	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	550	730	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1620	1755	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	650	845	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1900	2020	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	510	635	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500256	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	745	855	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1558	1715	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1955	2055	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1755	1855	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1420	1525	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	2130	2230	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	845	950	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1100	1200	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1855	1955	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1258	1405	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1650	1755	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	945	1050	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	645	750	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018

VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1503	1600	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1620	1725	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1720	1825	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1528	1635	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1600	1705	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1500	1610	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	745	900	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	650	810	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	920	1025	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	2000	2100	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	500	600	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1250	1355	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1050	1155	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1840	1940	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	640	750	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	620	730	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	720	830	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1400	1505	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	550	700	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1700	1810	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	RIIHIMÄKI LAS	HELSINKI LAS	1130	1315	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500260	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1650	1840	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1020	1210	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HELSINKI LAS	HYVINKÄÄ LAS	1555	1750	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	1415	1620	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	845	1035	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	HELSINKI LAS	640	910	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1235	1310	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1000	1035	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1510	1545	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1640	1715	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	745	805	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1410	1425	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	JOKELA	1840	1915	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HYVINKÄÄ LAS	700	740	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HYVINKÄÄ LAS	805	850	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HYVINKÄÄ LAS	1415	1500	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HYVINKÄÄ LAS	610	640	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HELSINKI LAS	550	705	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	JOKELA	HYVINKÄÄ LAS	1310	1325	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500262	2016
VAKIO	HELSINKI LAS	HÄMEENLINNA LAS	1255	1700	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500666	2018
VAKIO	HÄMEENLINNA LAS	HELSINKI LAS	1515	1835	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500666	2018
VAKIO	HÄMEENLINNA LAS	HELSINKI LAS	535	905	VENTONIEMI OY	SIIRTYMÄ500666	2018
VAKIO	HELSINKI LAS	FORSSA	2020	2230	SOINI HELLSTEN OY	SIIRTYMÄ500683	2017

Liikenteet, jotka sisältyvät jatkossa tarjoajan suunnittelemina tähän käyttöoikeussopimukseen

Tyyppi	Lähtöpaikka	Kohdepaikka	Lähtö	Perillä
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1640	1805
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	2000	2120
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1530	1700
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1740	1910
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1400	1525
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1605	1730
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	850	1015
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	745	910
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1140	1255
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1630	1745
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1520	1635
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1605	1725
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1710	1825
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	900	1025
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1030	1155
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1545	1720
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1800	1930
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1930	2045
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	2220	2340
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1250	1350
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1450	1550
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	2040	2135
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	635	740
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1620	1730
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1645	1755
VAKIO	HELSINKI LAS	MÄNTYSALO	650	800
VAKIO	HELSINKI LAS	MÄNTYSALO	810	910
VAKIO	HELSINKI LAS	MÄNTYSALO	1240	1345
VAKIO	HELSINKI LAS	MÄNTYSALO	1505	1615
VAKIO	HELSINKI LAS	MÄNTYSALO	1400	1510
VAKIO	HELSINKI LAS	KLAUKKALA	900	940
VAKIO	HELSINKI LAS	KLAUKKALA	1420	1500
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	720	845
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1420	1555
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1900	2025
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	650	755
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1210	1310
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1245	1345
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1635	1740
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1810	1910
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	2000	2100
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1535	1640
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1610	1715
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1710	1810

VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	720	825
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	810	910
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	605	710
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	800	910
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1340	1450
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1520	1640
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	2120	2230
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1015	1115
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1405	1515
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1510	1615
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	730	840
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	2040	2145
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1730	1840
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	830	945
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	2320	2425
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	2120	2230
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1705	1835
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	950	1105
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1115	1235
VAKIO	HELSINKI LAS	NURMIJÄRVI	1330	1455
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	1150	1305
VAKIO	HELSINKI LAS	RAJAMÄKI	830	945
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	910	935
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1020	1045
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1320	1345
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1415	1440
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1740	1805
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1630	1655
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1705	1730
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	615	640
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	710	735
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	815	840
VAKIO	HYVINKÄÄ LAS	RAJAMÄKI	1515	1540
VAKIO	KILJAVAKILJAVAN SAIR.	HYVINKÄÄ LAS	1610	1645
VAKIO	KILJAVAKILJAVAN SAIR.	HYVINKÄÄ LAS	610	645
VAKIO	KLAUKKALA	HELSINKI LAS	940	1040
VAKIO	KLAUKKALA	HELSINKI LAS	1525	1610
VAKIO	KLAUKKALA	NURMIJÄRVI	1110	1135
VAKIO	KLAUKKALA	NURMIJÄRVI	940	1015
VAKIO	KLAUKKALA	NURMIJÄRVI	1705	1740
VAKIO	KLAUKKALA	NURMIJÄRVI	1730	1805
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1205	1240
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1305	1340
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1405	1440
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1505	1535
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1510	1535
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	630	650

VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	735	755
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	920	940
VAKIO	KLAUKKALA	RINNEKOTI	1635	1655
VAKIO	KLAUKKALA	MYYRMÄKI	720	755
VAKIO	KLAUKKALA	MYYRMÄKI	830	855
VAKIO	KLAUKKALA	MYYRMÄKI	1430	1500
VAKIO	KLAUKKALA	MYYRMÄKI	1605	1635
VAKIO	KURRINKAARI	RAJAMÄKI	650	735
VAKIO	MYYRMÄKI	KLAUKKALA	755	820
VAKIO	MYYRMÄKI	KLAUKKALA	855	920
VAKIO	MYYRMÄKI	KLAUKKALA	1500	1530
VAKIO	MYYRMÄKI	KLAUKKALA	1635	1705
VAKIO	MÄNTYSALO	HELSINKI LAS	815	935
VAKIO	MÄNTYSALO	HELSINKI LAS	1050	1200
VAKIO	MÄNTYSALO	HELSINKI LAS	1400	1510
VAKIO	MÄNTYSALO	HELSINKI LAS	1515	1625
VAKIO	MÄNTYSALO	HELSINKI LAS	1620	1730
VAKIO	NURMIJÄRVI	HYVINKÄÄ LAS	540	615
VAKIO	NURMIJÄRVI	AMMATTIOPPILAITOS	705	750
VAKIO	NURMIJÄRVI	NOPPO TH 2	905	935
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	520	645
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	720	905
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1945	2110
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	905	1040
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1815	1945
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	620	805
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	800	935
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	555	730
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	700	845
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1410	1550
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	720	845
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	540	710
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	505	630
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	605	740
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	625	800
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	645	820
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	720	900
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1230	1355
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1400	1525
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1500	1625
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1825	1950
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1410	1455
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1245	1330
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1930	2015
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1330	1415
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	500	555
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	735	850

VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1050	1155
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	620	740
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	620	740
VAKIO	NURMIJÄRVI	NURMIJÄRVI	1640	1700
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1330	1455
VAKIO	NURMIJÄRVI	SALMELANMÄKI	1400	1430
VAKIO	NURMIJÄRVI	SALMELANMÄKI	1505	1535
VAKIO	NURMIJÄRVI	RAJAMÄKI	735	840
VAKIO	NURMIJÄRVI	HYVINKÄÄ LAS	1430	1515
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1215	1345
VAKIO	NURMIJÄRVI	HELSINKI LAS	1030	1200
VAKIO	NURMIJÄRVI	KLAUKKALA	550	630
VAKIO	NURMIJÄRVI	KLAUKKALA	635	715
VAKIO	NURMIJÄRVI	KLAUKKALA	1125	1200
VAKIO	PERTTULA	NURMIJÄRVI	2210	2240
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	640	705
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	825	850
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	1210	1235
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	1310	1335
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	1715	1740
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1420	1550
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1520	1650
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	545	645
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	640	750
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	710	820
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	840	945
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	945	1045
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1455	1555
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1640	1740
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1600	1700
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	815	915
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1540	1645
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	610	715
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	740	850
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	650	800
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	840	1000
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	945	1125
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1645	1755
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1045	1145
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1130	1230
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1355	1455
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1440	1540
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1955	2100
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1305	1425
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	1805	1920
VAKIO	RAJAMÄKI	HELSINKI LAS	2150	2255
VAKIO	RAJAMÄKI	KYTÄJÄTH	1405	1415

VAKIO	RAJAMÄKI	PERTTULA	2150	2210
VAKIO	RAJAMÄKI	HYVINKÄÄ LAS	1555	1620
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	655	735
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	655	715
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	755	830
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	840	925
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	840	915
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	940	1015
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	1535	1555
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	1655	1715
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	1240	1255
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	1345	1400
VAKIO	RINNEKOTI	KLAUKKALA	1440	1455
VAKIO	RÖYKKÄ	HYVINKÄÄ LAS	940	1020

